

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας
(Πρώην ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας Τμήμα Διοίκησης επιχειρήσεων
Μεσολόγγι)

Πτυχιακή εργασία

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Της Ζωής Ξανθόπουλου
Α.Μ.:15864

Επιβλέπων καθηγητής
Δρ. Στραβοσκούφης Αθανάσιος

Μεσολόγγι 2019

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
(ΠΡΩΗΝ ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ /
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ)

Πτυχιακή εργασία

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ
ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Ξανθόπουλου Ζωή

Επιβλέπων καθηγητής

Δρ. Στραβοσκούφης Αθανάσιος

Μεσολόγγι 2019

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Πανεπιστήμιο Πατρών Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας (Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογίου του πρώην ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας) δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία μελετά τους Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης στην Ελλάδα ,τον τρόπο λειτουργίας τους καθώς και την συμβολή τους στην κοινωνία.

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στη εξέλιξη των συνεταιρισμών , στα χαρακτηριστικά τους , στις συνεταιριστικές αρχές και στις διακρίσεις τους. Το δεύτερο κεφάλαιο στην κοινωνική οικονομία και τους συνεταιρισμούς στην Ελλάδα . Το τρίτο κεφάλαιο αναλύει την ιστορία του συνεργατισμού , το έργο ,τη διάρκεια καθώς και τις κατηγορίες των συνεταιρισμών. Το τέταρτο κεφάλαιο εμβαθύνει στους Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης και την εξέλιξη τους, τη σύσταση και την δραστηριότητα τους . Τέλος το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται στα συμπεράσματα της πτυχιακής εργασίας τον τρόπο με τον οποίο οι Κοι.Σ.Ε.Π συμβάλλουν στην ένταξη των ψυχικά ασθενών στην κοινωνία.

Για την διερεύνηση αυτών των συμπερασμάτων χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από δύο συνεταιρισμούς περιορισμένης ευθύνης του νομού Θεσσαλονίκης . Η άμεση ανταπόκριση και η προθυμία των προέδρων των συνεταιρισμών βοήθησε στην διεκπεραίωση της εργασίας , καθώς αντληθήκαν πληροφορίες για την λειτουργία, τα οφέλη και τους μελλοντικούς στόχους των συνεταιρισμών περιορισμένης ευθύνης στην Ελλάδα.

Λέξεις-Κλειδιά: Συνεταιρισμοί, Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης ,Κοινωνική οικονομία.

ABSTRACT

The present bachelor thesis investigates the Social Cooperatives of Limited Responsibility in Greece, their operational methods and their contribution to society.

The first chapter refers to the evolution of said cooperatives, their characteristics, their partnership principles and their differentiations. The second chapter is a critical analysis of social economy and the Greek associations. Moving on to the next chapter, an analysis of co-ops, their work, duration and their categories is presented. The fourth chapter deepens into the Social Cooperatives of Limited Responsibility and their progress, backbone and activities. Finally, in the last chapter, this thesis will focus on how these Social Cooperatives can contribute in the social inclusivity of mentally impaired individuals.

In researching these conclusions, figures from two social cooperatives in Thessaloniki were used. The immediate response and willingness of their presidents assisted in carrying out this thesis, as well as gathering information for the operational principles, benefits and future targets of the Social Cooperatives of Limited Responsibility in Greece.

Keywords: Cooperatives, Social Cooperatives of Limited Responsibility, social economy.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια των πτυχιακών εργασιών του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του πρώην ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος Μεσολογγίου. Σκοπός της εργασίας είναι η μελέτη των ΚοιΣ.Ε.Π. οι οποίοι αποτελούν τον πιο αποτελεσματικό τρόπο για να επιτευχθεί η επαγγελματική αποκατάσταση των ψυχικά πασχόντων.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή Αθανάσιο Στραβοσκουφη του πρώην ΤΕΙ Μεσολογγίου για την πολύτιμη βοήθεια του σε αυτήν την εργασία, καθώς και τους πρόεδρους των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης, οι οποίοι βοήθησαν στην ολοκλήρωση της εργασίας.

Πίνακας περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η έννοια, ο στόχος και η εξέλιξη των συνεταιρισμών	10
1.1 Ορισμός συνεταιρισμών	10
1.2 Η Εξέλιξη των Συνεταιρισμών	11
1.3 Χαρακτηριστικά Συνεταιρισμών.....	16
1.4 Συνεταιριστικές αρχές	19
1.5 Διακρίσεις συνεταιρισμών.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Κοινωνική οικονομία και συνεταιρισμοί στην Ελλάδα	25
2.1 Κοινωνική οικονομία	25
2.2 Σύνδεση της κοινωνικής οικονομίας με τους συνεταιρισμούς στην Ελλάδα	31
2.3 Η κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ιστορία του συνεταιρισμού	34
3.1 Οι πρώτοι συνεταιρισμοί.....	34
3.2 Το έργο και η διάρκεια του συνεταιρισμού.....	37
3.3 Σύντομη ανάδρομη στην ιστορία του ελληνικού συνεταιριστικού κινήματος.....	38
3.4 Κατηγορίες Συνεταιρισμών.....	40
3.5 Συνεταιριστικές αρχές.....	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης	48
4.1 Η εξέλιξη του θεσμού των Κοι.Σ.Π.Ε στην Ελλάδα	48
4.2 Νομικό πλαίσιο Κοινωνικής Οικονομίας	50
4.3 Οι σύσταση των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης	56
4.4 Ίδρυση και δραστηριότητα των Κοι.Σ.Π.Ε.	59
4.5 Συνεντεύξεις.....	62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	69

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της εργασίας είναι η λειτουργία των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε) στην Ελλάδα και η προσπάθεια που γίνεται ώστε οι ψυχικά ασθενείς να ενταχθούν ομαλά στην κοινωνία χωρίς να βιώσουν αποκλεισμό .

Οι Κοι.Σ.Π.Ε θεσμοθετήθηκαν με τον νόμο 2716/99.Στην θεσμοθέτηση τους συνέβαλλαν σημαντικά το κίνημα μερίδας επαγγελματιών ψυχικής υγείας που θεωρούσαν τη επαγγελματική απασχόληση προϋπόθεση της κοινωνικής επανένταξης.

Οι Κοινωνική Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης αποτελούν μια μορφή συνεταιριστικής δράσης ειδικά για τα άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Το Νοέμβριο του 2002 ιδρύθηκε στη Λέρο ο πρώτος Κοι.Σ.Π.Ε με πολύ μεγάλη συμμετοχή .

Έως το τέλος του 2005 ιδρύονται συνολικά 10 Κοι.Σ.Π.Ε. παρατηρώντας την λειτουργία των Κοι.Σ.Π.Ε. διαπιστώνουμε ότι αποτελούν τη μοναδική διέξοδο από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ψυχικά ασθενείς, οι οποίοι έρχονται αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Το πρώτο κεφάλια της πτυχιακής αναφέρεται στους συνεταιρισμούς και μελετά την εξέλιξη τους τα χαρακτηριστικά και της αρχές τους. Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στην κοινωνική οικονομία. Το τρίτο κεφάλαιο αναλύει την ιστορία των συνεταιρισμών καθώς και τους έλληνες συνεταιριστές .Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στην εξέλιξη και τις δραστηριότητες των Κοι.Σ.Π.Ε. στην Ελλάδα. Τέλος στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα συμπεράσματα της εργασίας .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η έννοια, ο στόχος και η εξέλιξη των συνεταιρισμών

1.1 Ορισμός συνεταιρισμών

Ο συνεταιρισμός είναι η ένωση και η συνεργασία των ανθρώπων που στοχεύει στην επίτευξη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών συμφερόντων των μελών της αλλά και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου που απευθύνεται.

Αυτό προκύπτει μέσα από την βοήθεια που προσφέρει ο καθένας μεμονωμένα στον συνεταιρισμό για να εκτελέσει το έργο που του έχει ανατεθεί αλλά ταυτόχρονα και από την συνεργασία και την αλληλοβοήθεια που υπάρχει ανάμεσα στα άτομα για την πραγμάτωση του στόχου που έχει ο κάθε συνεταιρισμός.

Από οικονομική σκοπιά οι συνεταιρισμοί βοηθούν τις μικρές επιχειρήσεις οι οποίες πιθανόν θα είχαν εξαφανιστεί λόγω των δυνάμεων που διαθέτουν οι μεγάλες επιχειρήσεις.

Επιπρόσθετα μέσω των συνεταιρισμών επιτυγχάνεται η απασχόληση και η μισθοδοσία των μελών τους. Από κοινωνική σκοπιά ο ρόλος των συνεταιρισμών είναι εξίσου σημαντικός.

Η οικονομική ζωή ενός συνεταιριστικού θεσμού γίνεται με δημοκρατικές διαδικασίες και αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός πως η ανάπτυξη της υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος.

Με αυτόν τον τρόπο γίνεται αντιληπτή η διαφορετικότητα του θεσμού και οι στόχοι που επιδιώκει να πετύχει οι οποίοι αφορούν την βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης αλλά πάντοτε με σεβασμό στις ανάγκες των μελών της και κρατώντας ευαίσθητη στάση απέναντι στο φυσικό περιβάλλον και τα οικολογικά προβλήματα.

1.2 Η Εξέλιξη των Συνεταιρισμών

Η έννοια του «συνεργατισμού» δηλώνει την άμεση ή έμμεση συνεργασία πολλών ατόμων, με κοινό στόχο, μέσα από τη χρήση κοινών δομών. Ο άνθρωπος ως μέλος μιας ομάδας με κοινά χαρακτηριστικά συνειδητοποίησε από πολύ παλιά ότι είναι ισχυρότερος απ' ότι ως μεμονωμένη μονάδα. Η ιδέα και η αξία του συνεταιρίζεσθαι έχει τις ρίζες της στην πανάρχαια αρχή «ισχύς εν τη ενώσει».

Πρόκειται στην ουσία για μια «οικονομική οργάνωση με νομική κάλυψη που προσπαθεί να ικανοποιήσει τους στόχους των μελών της ακολουθώντας συγκεκριμένους κανόνες και καταστατικές διατάξεις». Διαφέρει από μια κερδοσκοπική επιχείρηση, επειδή ο συνεταιρισμός υποχρεούται να παρέχει υπηρεσίες με σκοπό το όφελος των μελών του. Σύμφωνα με τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση ο συνεταιρισμός είναι «μία αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους».

Η Εθνική Συνεταιριστική Επιχειρησιακή Οργάνωση (National Cooperative Business Association - NCBA) των Η.Π.Α. ορίζει ότι ο συνεταιρισμός είναι μία επιχείρηση «ιδιόκτητη και δημοκρατικά ελεγχόμενη από τα μέλη της». Μερικοί από τους βασικούς στόχους των συνεταιρισμών είναι η μείωση του κόστους παραγωγής αλλά και του κόστους συναλλαγών καθώς και η καλύτερη ροή πληροφοριών σχετικά με την προβολή και εμπορία των προϊόντων τους (Szabo, 2006)¹.

Με βάση τους παραπάνω ορισμούς του συνεταιρισμού, ο πυρήνας της συνεταιριστικής ιδέας υποστηρίζεται από τις αξίες του που αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές με τις οποίες ο συνεταιρισμός θέτει σε εφαρμογή τις αρχές του. Μερικές από αυτές τις αξίες είναι η αυτεθύνη, η ισότητα, η αλληλεγγύη, η εντιμότητα, η διαφάνεια, η κοινωνική υπευθυνότητα και η φροντίδα για τους άλλους.

Η σημαντική διαφορά που έχει ο συνεταιρισμός από τις υπόλοιπες οικονομικές μονάδες είναι ότι δεν είναι ούτε αμιγής οικονομική μονάδα αλλά ούτε και αμιγής κοινωνική οργάνωση. Πρόκειται για έναν μικτό οικονομικοκοινωνικό θεσμό που επιδιώκει παράλληλα τη βελτίωση της οικονομικής, της κοινωνικής και της πολιτιστικής θέσης των μελών του (Καμενίδης, 2001).²

¹ Καμενίδης, (2001). Συνεταιρισμοί, β' βελτιωμένη έκδοση. Θεσσαλονίκη: ΑΦΟΙ Κυριακίδη

² Szabo, G. (2006). "Co – operative identify" a concept for economic analysis and evaluation of co – operative flexibility: the Dutch practice and the Hungarian reality in the dairy sector», paper presented in Reclaiming the

Επιπλέον, η ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος στην Ελλάδα καθυστέρησε εξαιτίας του οθωμανικού ζυγού. Χαρακτηριστικότερες πρόδρομες, άτυπες μορφές συνεταιρισμού για τον ελλαδικό χώρο ήταν τα «τσελιγκάτα», οι ενώσεις κοπαδιών και οι «πάτριες», οι οποίες δεν αποτελούν μόνο μια προδρομική μορφή του σημερινού συνεταιρισμού, αλλά προηγούνται ακόμη και των άλλων σημερινών μορφών συνεταιριστικής καθετοποίησης της παραγωγής.

Προηγήθηκαν, πιθανόν, οι δώδεκα συνεταιρισμοί των Μαντεμοχωριών Χαλκιδικής που ανέλαβαν στις αρχές του 18ου αιώνα την εκμετάλλευση των μεταλλείων για δικό τους λογαριασμό. Ανάλογα δημιουργήθηκε το «Ελληνικό Ορεινό Χωριό», που εξελίχθηκε σε ένα σύστημα δημοκρατικά αυτοδιοικούμενων κοινοτήτων, που λέγονταν «Ελευθεροχώρια» ή «Κλεφτοχώρια» και στηρίζονταν σε μια μορφή συνεταιριστικής οικονομικής δραστηριότητας, για να εξελιχθεί στα χρόνια της τουρκοκρατίας σε «μεγάλους παραγωγικούς συνεταιρισμούς για εργασίες γεωργικές, βιομηχανικές, εμπορικές και ναυτικές» (Λάμπρος, 1999).³

Η σύγχρονη μορφή του συνεταιριστικού κινήματος της Ελλάδος θεωρείται ότι ξεκίνησε το 1900, με την ίδρυση του αγροτικού συνεταιρισμού Αλμυρού, που ονομαζόταν <<Μετοχικός Γεωργικός Σύλλογος Αλμυρού>>. Υπήρξαν αρκετοί συνεταιρισμοί πριν από τον συνεταιρισμό του Αλμυρού με μικρότερη επιτυχία, όπως η εταιρεία του Εργατικού Λάου Αυτοβοήθειας που ιδρύθηκε το 1870 στην Αθήνα, ο Γεωργικός Προμηθευτικός Σύλλογος Βυτινης που ιδρύθηκε το 1893, η Ελληνική Στρατιωτική Ένωση που ιδρύθηκε το 1890 στην Αθήνα και τέλος το Σωματείο Εργάτης που ιδρύθηκε στην Κύμη Ευβοίας το 1879 με στόχο να κάνει πιστωτικές και αποταμιευτικές εργασίες. Το 1780 ιδρύθηκε η Κοινή Συντροφή η οποία αποτελεί την πιο γνωστή μορφή συνεργασίας στον ελλαδικό χώρο (Λαμπρός 1999).

Τα Αμπελάκια ήταν μια κτηνοτροφική και οινοπαραγωγική κοινότητα που βρίσκονταν στον Νόμο Λάρισας με την αύξηση του πληθυσμού άρχισαν την παράγωγή κόκκινων νημάτων κατά το τέλος του 18 αιώνα. Έτσι σε μικρές οικιακές βιοτεχνίες που απασχολούνταν με την κατασκευή και την βαφή νημάτων αποφάσισαν να ενωθούν και να δημιουργήσουν τις <<συντροφικές>> με στόχο την αύξηση της

Economy: the Role of Cooperative Enterprise, Ownership and Control, An International Conference on Cooperative Forms of Organization University of Wales Institute, Cardiff, 6-8 September, (2006).

³ Λάμπρος, Κ. (1999). «Συνεταιρισμοί και Ανάπτυξη», Τρίτη έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω, σ. 21-44.

παράγωγης, των οικονομικών και την επέκτασή τους στην Ευρώπη. Στις <<Συντροφίες>> οι οποίες αρχικά ήταν πέντε συμμετείχαν όλοι σχεδόν οι κάτοικοι της κοινότητας. Το 1778 οι πέντε <<συντροφίες>> των Αμπελάκιων ενώθηκαν όλες μαζί και αποτέλεσαν την Κοινή Συντρόφια και Αδελφότητα των Αμπελάκιων.(Γεώργιος Χρ. Δασκάλου 1992).⁴

Η μαζική συνεργασία διήρκησε τρεις τουλάχιστον δεκαετίες και απέφερε ζηλευτούς καρπούς. Έτσι έγιναν τα Αμπελάκια πόλος έλξης πολλών μεμονωμένων πνευματικών επισκεπτών ,που όλοι τους ήθελαν να αποκομίσουν κάτι .Έγιναν ονομαστά τα Αμπελάκια στο διάστημα μιας η δυο γενιών , με την ανάπτυξη μιας κεντρικής δραστηριότητας που απαιτούσε ακτίνα δράσης χιλιάδων χιλιομέτρων. (Γεώργιος Χρ. Δασκάλου 1992).⁵

Η Κοινή Συντρόφια και Αδελφότητα των Αμπελάκια ήταν οργανισμός κεφαλαίου και εργασίας, μέλη του συνεργατισμού ήταν η παράγωγή βαμβακιού και ερυθρόδανου. Ο συνεταιρισμός είχε στόχο να ενισχύσει οικονομικά τα μέλη του αλλά και να τα καλλιεργήσει πνευματικά. Ο συνεταιρισμός διένυσε μια περίοδο άνθησης και οικονομικής ευημερίας που έφτασε αισίως τα 31 χρόνια ως το 1811 ,όποτε διαλύθηκε. Η διάθεση των εμπορευμάτων τους γινόταν σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο με κύριο κέντρο τη Βιέννη. Υπήρχαν παντού πρακτορεία και δάνειμαν κόκκινα νήματα σε όλη την Ευρώπη. Κατά την περίοδο της ακμής στα Αμπελάκια ιδρύθηκαν σχολεία, εργαστήριο πειραματικής φυσικής βιβλιοθήκες και παρέχονταν ειδικές ενισχύσεις στους φτωχούς καθώς επίσης υπήρχε γιατρός σε κάθε χωριό που φρόντιζε για την υγεία των κατοίκων (Παπαγεωργίου 2015).⁶

Οι εφαρμογές της βιομηχανικής επανάστασης στην Μεγάλη Βρετανία , με τη μαζική παράγωγή αγαθών χαμηλού κόστους , δημιούργησαν ανυπέβλητο φραγμό στο προϊόν , το μοναδικό , των Αμπελάκια την κατάρρευση βέβαια επιτάχυνε η σύμπτωση άλλων γεγονότων , όπως σε εσωτερικές έριδες των μελών ,η χρεωκοπία

⁴ Γεώργιος Χρ. Δασκάλου 1992. Κοινωνική Οικονομία Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί .Συγχρονοί Εκδοτική Αθήνα 1992

⁵ Γεώργιος Χρ. Δασκάλου 1992. Κοινωνική Οικονομία Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί .Συγχρονοί Εκδοτική Αθήνα 1992

⁶ Παπαγεωργίου Κ. (2015).<<Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία :Θεωρία και Πρακτική >> Γ' έκδοση, Αθήνα εκδόσεις Σταμούλης.

της τράπεζας της Βιέννης , οι ραδιουργίες των ξένων και οι συνθήκες ανασφάλειας. (Γεώργιος Χρ. Δάσκαλου 1992).

Ωστόσο από την εμπειρία των Αμπελάκια επωφελήθηκαν πολλοί και αυτό το επιβεβαιώνει ο τριπλασιασμός του πληθυσμού μέχρι τις 4.000 στα τέλη του 18 αιώνα.

Συνεπώς η πρωτοβουλία των Αμπελάκιων αποτελεί φαινόμενο μαζικής συνεργασίας στηριγμένο στην ισοτιμία των μελών και στις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης με στοιχειά οικονομικής και κοινωνικής εξύψωσης όλων των προσωπικά εργαζομένων μελών στην κοινή επιχείρηση. Τέτοιους στόχους θέτουν και οι σύγχρονοι συνεταιρισμοί και λόγω αυτής της ομοιότητας θα μπορούσαν τα Αμπελάκια να θεωρηθούν ως η κοιτίδα του σύγχρονου συνεργατισμού. Υπάρχει βεβαία το πρόβλημα της ασυνέχειας ,που δημιούργησε η παύση των δραστηριοτήτων και η απώλεια του συνόλου σχεδόν των αποδεικτικών στόχων του τρόπου διαχείρισης. Όμως , η ηθική ακτινοβολία των επιτευγμάτων εξασφαλίζει στην Κοινή Συντρόφια και Αδελφότητα των Αμπελάκια υπό τα διαδοχικά οργανωτικά σχήματα της περιόδου 1780-1812 του τίτλου του πρόδρομου του σύγχρονου συνεργατισμού. (Γεώργιος Χρ. Δάσκαλου 1992).⁷

Το 1900 ξεκίνησε η γεωργική κίνηση στην Ελλάδα , με τα δημιουργία του συνεταιρισμού Αλμυρού , ο οποίος λόγω της μη ύπαρξης συνεταιριστικής νομοθεσίας, ιδρύθηκε ως σωματείο και όχι ως συνεταιρισμός , με πρωτοβουλία του γεωπόνου Δημήτριου Γρηγοριάδη και του Δάσκαλου της περιοχής Νικόλαου Μιχοπούλου. Το καταστατικό υπέγραψαν 48 άτομα . Η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου έγινε με τη μορφή σιταριού στην περίοδο θερισμού 1901. Εισέφεραν 35 παραγωγοί από τους 48 , ποσότητα άξιας 1.000 δρχ. Τον επόμενο χρόνο κατά τον θερισμό συγκεντρώθηκαν εισφορές , σε σιτάρι πάλι , διπλάσιας άξιας και τα μελή έφθασαν στα 48. Κάθε χρόνο τα κεφάλαια του συνεταιρισμού μεγάλωναν καθώς και ο αριθμός μελών. Σε μια δεκαετία τα μελή έφτασαν στα 87 και το μετοχικό κεφάλαιο στις 12.500 δραχμές περίπου.

Το Μάιο του 1911 αγοράστηκε η πρώτη αλωνιστική μηχανή και σύντομα μια δεύτερη. Παράλληλα πριν ακόμα συμπληρωθεί το πρώτο έτος λειτουργίας άρχισε χορήγηση δάνειων στα μελή και η παροχή τεχνικών συμβουλών για τον καθορισμό και απολύμανση των σπόρων , με άμεσες αυξητικές επιπτώσεις στην παράγωγη. Το

⁷ Γεώργιος Χρ. Δασκάλου 1992. Κοινωνική Οικονομία Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί .Σύγχρονοι Εκδοτική Αθήνα 1992

1908 προσαρμόστηκε το αρχικό καταστατικό , ώστε να τονιστεί ο συνεταιριστικός χαρακτήρας .(Γεώργιος Χρ.Δασκαλου 1992).

Ένας ακόμα συνεταιρισμός ιδρύθηκε στα νησιά Ύδρα ,Σπέτσες και Ψαρά ο συνεταιρισμός των Συντροναυτων. Οι φτωχοί νησιώτες αυτών των νησιών συγκέντρωσαν κεφάλαιο για την ναυπήγηση ενός πλοίου. Οι Συντροφευτείς κατάφεραν να επεκτείνουν τις εμπορικές τους δραστηριότητες τους περά από τη Μεσόγειο. Η επιτυχής πορεία αυτών των συνεταιρισμών είχε ως αποτέλεσμα στα τέλη του 19 ου αιώνα να αναγνωριστεί η χρησιμότητα του συνεταιρισμού θεσμού για τον αγροτικό πληθυσμό που ήταν οικονομικά ανίσχυρος .(Παπαγεωργίου 2015).⁸

Κατά την περίοδο του πολέμου οι συνεταιρισμοί πρόσφεραν τη διαθέσιμη περιουσία τους σε κεφάλαια για την εθνική άμυνα. Η ανασυγκρότηση τους άρχισε με τον Νόμο 389/1945 (Παπαγεωργίου ,2007).⁹

Τα πρώτα χρόνια μετά τον πόλεμο , οι γεωργικοί συνεταιρισμοί γνώρισαν τεραστία εξάπλωση. Κατά τη μεταπολίτευση, η κινητοποίηση των γεωργικών οργανώσεων και των συνεταιρισμών ήταν έντονη. Θεσμικές και νομοθετικές αλλαγές καθώς και η διάθεση επενδυτικών κεφαλαίων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων στους γεωργικούς συνεταιρισμούς συντέλεσαν στην ανάπτυξη τους κατά την διάρκεια των δυο επόμενων δεκάτων (Σαφιλίου & Παπαδόπουλος ,2004).¹⁰

Τέλος το 2011 τροποποιήθηκε η νομοθεσία για τους συνεταιρισμούς καταργώντας έτσι τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών μετατρέποντας τους σε πρωτοβάθμιους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς η σε Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.

⁸ Παπαγεωργίου Κ. (2015).<<Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία :Θεωρία και Πρακτική >> Γ' έκδοση, Αθήνα εκδόσεις Σταμούλης

⁹ Παπαγεωργίου Κ. (2015).<<Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία :Θεωρία και Πρακτική >> Γ' έκδοση, Αθήνα εκδόσεις Σταμούλης

¹⁰ Σαφιλίου Κ & Παπαδόπουλος Α (2004). << Οι μικροί γεωργοί στην Ελλάδα – Ποιοι και πως επιβιώνουν >>ΕΚΚΕ σελ. 313-334. Αθήνα :Εκδόσεις Gutenberg.

1.3 Χαρακτηριστικά Συνεταιρισμών

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αποτελούν μια από τις σημαντικότερες οργανώσεις των αγροτών σε πολλές χώρες είναι μια κοινωνικοοικονομική οργάνωση αγροτών και αγροτισσών που έχουν κοινά ενδιαφέροντα η επιδιώξεις ,μετέχοντας εθελοντικά στην οργάνωση ,δεν αποβλέπουν στο κέρδος αλλά στην οικονομική και κοινωνική ευημερία .(Γεώργιος Χρ. Δάσκαλου 1992).¹¹

Ο πρώτος συνεταιριστικός νομός που ρυθμίζει θέματα όλων των μορφών συνεταιρισμών (αγροτικών και αστικών) ήταν ο Νομός 602/1915. Ο Νομός 602/1915 βοήθησε αξιόλογα στην ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος παρά τις κριτικές που δέχτηκε από πολλούς που πίστευαν ότι τα προβλήματα της βραδείας ανάπτυξης του συνεταιρισμού κινήματος στην χώρα μας ήταν το αποτέλεσμα της έλλειψης σύγχρονης συνεταιριστικής νομοθεσίας.(Γεώργιος Χρ. Δάσκαλου 1992).

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί μπορούν να αναπτύξουν όλες αυτές τις δραστηριότητες κρίνονται απαραίτητες για την επίτευξη των στόχων τους. Έτσι η εγγραφή ενός μέλος σε έναν συνεταιρισμό σημαίνει την παράλληλη αποδοχή του καταστατικού και επομένως την ανάληψη των υποχρεώσεων που έχουν τα υπόλοιπα μέλη του συνεταιρισμού .Συμφώνα με τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση , οι αρχές που έθεσαν τη συνάρτηση του συνεταιρισμού και ως εκ τούτου τα χαρακτηριστικά αυτού είναι τα παρακάτω (Κορρές 1999) ¹²:

- Το κεφάλαιο που προμηθεύουν τα μέλη του αμείβεται με σταθερό επιτόκιο. Δηλαδή οι συνεταιριστικές μερίδες θα πρέπει να απολαμβάνουν μοναχά ένα περιορισμένο επιτόκιο.
- Οι συνεταιριστικές οργανώσεις πρέπει να είναι δημοκρατικοί οργανισμοί και να κατευθύνονται από πρόσωπα εκλεγόμενων είτε οριζόμενα με τρόπο αποδεκτό από τα μέλη και υπόλογο σε αυτά. Δηλαδή , υπάρχει η αρχή <<Κάθε μέλος , μια ψήφος>>.
- Η διαχείριση θα γίνεται από την αιρετή διοίκηση κι από μια περιοδικά ελεγχόμενη επιτροπή. Μάλιστα η λογιστική κατάσταση και οι ισολογισμοί θα παρουσιάζονται συχνά στα μέλη τους.

¹¹ Γεώργιος Χρ. Δασκάλου 1992. Κοινωνική Οικονομία Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί .Σύγχρονοι Εκδοτική Αθήνα 1992

¹² Κορρές, Γ. (1999). Συνεργατισμός και Οικονομική Ανάπτυξη. Αθήνα: Έλλην

- Ένα προκαθορισμένο ποσοστό από τα κέρδη θα χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς .Υπό αυτήν την έννοια όλες οι συνεταιριστικές οργανώσεις οφείλουν να προνοούν για εκπαίδευση των μελών τους , των στελεχών καθώς και των υπάλληλων τους.
- Οι συνεταιριστικές οργανώσεις για να εξυπηρετούν τα συμφέροντα των συμμετεχόντων σε αυτές πρέπει να συνεργάζονται ενεργά με άλλους συνεταιρισμούς τόσο σε τοπικό και εθνικό επίπεδο ,όσο και σε διεθνές.
- Η συμμετοχή των μελών σε μια συνεταιριστική οργάνωση θα πρέπει να είναι εθελοντική χωρίς τεχνικούς περιορισμούς από οπουδήποτε κοινωνικές ομάδες. Δηλαδή δεν εξετάζονται ούτε οι πολιτικές ,ούτε οι θρησκευτικές πεποιθήσεις των μελών τους.
- Πλεονάσματα και αποταμιεύσεις που προέρχονται από τις δραστηριότητες της οργανώσεις , θα πρέπει να διανέμονται με τρόπο που αποφεύγεται οποιοδήποτε ωφελεία του ενός σε βάρος και άλλου . Μάλιστα η διανομή μπορεί να γίνεται με απόφαση των μελών ως εξής : Με βάση την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού στην παροχή των κοινών υπηρεσιών, στην διανομή στα μελή ανάλογα με τις συναλλαγές και την οργάνωση τους. (Κορρες 1999)

Στο πλαίσιο αυτό στα χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών συγκαταλέγονται τα κατωθι (Καμενιδης 1998).¹³

- Ο συνεταιρισμός είναι μια οικονομική οργάνωση : Ουσιαστικά ,αποτελεί μια οικονομική μονάδα, διότι πραγματοποιεί εικονικές δραστηριότητες όπως είναι η παράγωγή , η μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων , η προμήθεια και διάθεση καταναλωτικών και βιομηχανικών αγαθών ,οι πιστωτικές και ασφαλιστικές εργασίες κ.α. Συνεπώς , δεν είναι συνδικαλιστικό σωματείο ούτε δημόσιο ίδρυμα ,αλλά είναι οικονομική μονάδα.
- Ο συνεταιρισμός είναι μια συλλογική μονάδα : Πρόκειται για χαρακτηριστικό που προκύπτει από την ένωση πρόσωπων και όχι από την ένωση κεφαλαίων. Ως εκ τούτο η συνεταιριστική μερίδα έχει περιορισμένη αμοιβή και συνήθως κάτω από τον τόκο των τραπεζικών.

¹³ Καμενιδης (1998).

- Ο συνεταιρισμός είναι ένωση πρόσωπων και όχι κεφαλαίων : Το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό οφείλεται στο γεγονός ότι η δημιουργία και η λειτουργία του συνεταιρισμού , οφείλεται στα πρόσωπα και όχι στα κεφάλαια. Υπό αυτήν την έννοια το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας και αμοιβής είναι σχετικά περιορισμένο, ενώ ο όγκος συναλλαγής των μελών με το συνεταιρισμό δεν είναι περιορισμένος αλλά εν αντιθέσει είναι μεγάλος.
- Οι σκοποί των συνεταιρισμών είναι ταυτόχρονα οικονομικοί ,κοινωνικοί και πολιτισμένοι : Πρόκειται για ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που θέτει τους συνεταιρισμούς να μην επιδιώκουν μόνον οικονομικούς σκοπούς, αλλά παράλληλα να επιδιώκουν και τη βελτίωση της κοινωνικής και πολιτιστικής θέσης.(Κορρές 1999).¹⁴

¹⁴ Κορρές, Γ. (1999). Συνεργατισμός και Οικονομική Ανάπτυξη. Αθήνα: Έλλην

1.4 Συνεταιριστικές αρχές

Συνεταιριστικές αρχές οι συνεταιριστικοί κανόνες , ονομάζονται οι κατευθυντήριες γραμμές για την ίδρυση , οργάνωση , διοίκηση , διαχείριση και λειτουργία των συνεταιρισμών (Καμενιδης 1998).

Ουσιαστικά , για να χαρακτηρίσει μια οργάνωση ως συνεταιρισμός πρέπει να λειτουργεί με βάση τις συνεταιριστικές αρχές. Πάντως , από τη φύση τους οι συνεταιριστικές αρχές δεν έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα αφού δεν είναι απόφαση κανενός διεθνούς διοικητικού οργάνου, αλλά είναι δημιούργημα των συνεταιριστικών οργανώσεων των κρατών –μελών της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης.

Εντούτοις ,πρέπει να τονισθεί πως οι συνεταιριστικές αρχές παίρνουν τη μορφή κανόνων δικαίων , όταν αυτές εμπεριέχονται σε ειδικά διαμορφωμένο νόμο, όπως είναι ο Συνεταιριστικός Νομός. Σε κάθε περίπτωση , πρέπει να τονισθεί με ιδιαίτερη έμφαση πως οι συνεταιριστικές αρχές έχουν ιδιαίτερη έμφαση στον ψυχικό κόσμο των ανθρώπων. Αυτός είναι και ο λόγος που οι συνεταιρισμοί αποτελούν μαζικότητα διότι μέσα στις αρχές ενσωματώνονται οι υψηλές ηθικές αξίες της ελευθερίας , της δημοκρατίας , της ισότητας και της αλληλεγγύης που όλες μαζί συνιστούν στις Συνεταιριστικές Αρχές. Παρακάτω γίνεται ανασκόπηση των συνεταιριστικών αρχών όπως εξελιχτήκαν ως σήμερα (Καμενιδη ,1998):¹⁵

Συνεταιριστικές Αρχές του Συνεταιρισμού Ρατσοντειλ (1984):

1. Αμοιβή κεφαλαίου με σταθερό επιτόκιο.
2. Προμήθεια ανόθευτων προϊόντων στα μελή.
3. Ακριβής ζύγιση και μέτρηση των πωλουμένων προϊόντων.
4. Πώληση τοις μετρητοίς και σε τιμές αγοράς.
5. Δίκαιη διανομή των κερδών στα μελή.
6. Δημοκρατικός έλεγχος των συνεταιρισμών.
7. Διαχείριση συνεταιρισμών από αιρετές διοικήσεις.
8. Εκπαίδευση μελών.
9. Συχνή παρακολούθηση των οικονομικών των Συνεταιρισμών.

¹⁵ Καμενιδης (1998).

10. Θρησκευτική και πολιτική ουδετερότητα.

Διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές του Συνεδρίου του Παρισιού (1937):

1. Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή.
2. Δημοκρατικός έλεγχος.
3. Αναλογική επιστροφή πλεονασμάτων.
4. Περιορισμένη Αμοιβή κεφαλαίου.
5. Πολιτική και θρησκευτική ουδετερότητα.
6. Συλλογές τοις μετρητής.
7. Εκπαίδευση των μελών.

Διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές του Συνεδρίου της Βιέννης (1966):

1. Εθελοντική και Ελεύθερη Συμμέτοχη.
2. Δημοκρατικός Έλεγχος.
3. Περιορισμένη Αμοιβή Κεφαλαίου.
4. Δίκαιη Διανομή Πλεονασμάτων.
5. Συνεταιριστική Εκπαίδευση.
6. Συνεργασία μεταξύ των Συνεταιρισμών.

Διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές του Συνεδρίου του Μάντσεστερ (1995):

1. Εθελοντική και Ελεύθερη συμμετοχή .
2. Δημοκρατικός Έλεγχος Συνεταιρισμών.
3. Οικονομικοί Συμμέτοχη μελών.
4. Αυτονομία και ανεξαρτησία των συνεταιρισμών.
5. Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση.
6. Συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών.
7. Ενδιαφέρον για την κοινότητα.(Καμενιδη ,1998)

Ανάλυση των Συνεταιριστικών Αρχών:

- i. **Η αρχή <<Εθελοντική και Ελεύθερη συμμετοχή>>:** Συμφώνα με αυτήν την αρχή οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές οργανώσεις ανοιχτές σε όλα τα άτομα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και επιθυμούν να αποδεχτούν τις ευθύνες του μέλους , χωρίς διακρίσεις φύλου , κοινωνικού επίπεδου , φυλής, πολιτικών πεποιθήσεων ,της θρησκείας (Κιντης ,2004).
- ii. **Η αρχή <<Δημοκρατική Διοίκηση εκ μέρους των μελών>>:** Οι συνεταιρισμοί αποτελούν δημοκρατικές οργανώσεις και ο δημοκρατικός τους χαρακτήρας αποτελεί συνιστάμενη πολλών επιμέρους στοιχείων. Υπό αυτήν την αρχή οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις διοικούμενες από

μελή τους, τα οποία συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της πολιτικής τους και στη λήψη αποφάσεων. Δηλαδή, άνδρες και γυναίκες προσφέρουν υπηρεσίες ως αιρετοί εκπρόσωποι και είναι υπόλογοι στα μελή (Κιντης 2004).¹⁶

- iii. **Η αρχή <<Οικονομική Συμμετοχή των Μελών >>:** Υπό αυτήν την αρχή τα μελή συμμετέχουν ισότιμα και διαχειρίζονται δημοκρατικά το κεφάλαιο του συνεταιρισμού (Κιντης, 2004). Εν μέρος τουλάχιστον από το κεφάλαιο αυτό αποτελεί συνήθως την κοινή περιουσία του συνεταιρισμού. Τα μελή συνήθως απολαμβάνουν περιορισμένη αποζημίωση ή καθόλου για το κεφάλαιο που καταθέτουν για να γίνουν μελή.
- iv. **Η αρχή << Αυτοάμυνα και Ανεξαρτησία >> :** Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις αυτοβοήθειας, διοικούμενες από τα μελή τους. Στην περίπτωση που συνάπτουν συμφωνίες με άλλους φορείς συμπεριλαμβανόμενων των κυβερνήσεων ή αντλούν τα κεφάλαια από εξωτερικές πηγές, ακολουθούν κανόνες που διασφαλίζουν τη δημοκρατική διοίκηση από τα μελή και παράλληλα διατηρούν την συνεταιριστική αυτονομία (Κιντης, 2004)
- v. **Η αρχή << Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Πληροφόρηση >>:** Πρωταρχική επιδίωξη των αρχών του συνεταιρισμού είναι η βελτίωση του ανθρώπου και από αυτήν την έννοια η βελτίωση της οικονομικής θέσης αποτελεί το μέσον για την επίτευξη του συγκεκριμένου αυτού σκοπού. Ιδιαίτερα η προβολή της αξίας της ανθρώπινης προσωπικότητας απορεί από το συνεργατισμό, καθώς επίσης και η έννοια της αλληλεγγύης που μεταφέρεται και εφαρμόζεται στην πράξη και τέλος η χρησιμοποίηση των δημοκρατικών διαδικασιών αποτελούν τα στοιχεία εκείνα που πρέπει να είναι γνωστά όχι μοναχά στα μελή, αλλά ακόμα και στα μη μελή του συνεταιρισμού. Δηλαδή, γίνεται σαφές πως όλες οι συνεταιριστικές οργανώσεις πρέπει να προνοούν για την εκπαίδευση των μελών τους στις αρχές, καθώς επίσης των υπάλληλων και του κοινού γενικότερα (Κορρές 1999)¹⁷
- vi. **Η αρχή <<Συνεργασία μεταξύ Συνεταιρισμών>>:** Οι συνεταιρισμοί υπηρετούν με τη μεγίστη αποτελεσματικότητα τα μελή τους και ισχυροποιούν

¹⁶ Κιντης Σ. Δίκαιο συνεταιρισμών τεύχος α,β Αθήνα 1999

¹⁷ Κορρές, Γ. (1999). Συνεργατισμός και Οικονομική Ανάπτυξη. Αθήνα: Έλλην

τη συνεταιριστική κίνηση όταν συνεργάζονται μεταξύ τους δια μέσου οργανώσεων τοπικού , εθνικού , περιφερειακού και διεθνούς επίπεδου. Μάλιστα, οι ίδιοι λόγοι που οδήγησαν τον άνθρωπο στην δημιουργία συνεταιρισμών αποτελούν λόγους για τη συνεργασία ,μεταξύ των συνεταιριστικών οργανώσεων.(Κιντης, 2004).¹⁸

- vii. **Η αρχή <<Ενδιαφέρον για την Κοινότητα >>:** Υπό αυτήν την έννοια οι συνεταιρισμοί ενδιαφέρονται για την βιώσιμη ανάπτυξη τους με πολιτικές που εγκρίνονται από τα μελή του(Κιντης ,2004). Είναι σαφές πως τα μελή των συνεταιρισμών ζουν και αναπτύσσουν τις οικονομικές τους δραστηριότητες σε κοινότητες και ως εκ τούτου ενδιαφέρονται για τον ευρύτερο περίγυρο από τον οποίο επηρεάζονται (Παπαγεωργίου, 2004).¹⁹

1.5 Διακρίσεις συνεταιρισμών

Η διάκριση των συνεταιρισμών διαφέρει από χώρα σε χώρα ανάλογα με τη δομή της οικονομίας, των παραγωγικών τομέων και ανάλογα με την ανάπτυξη του συνεργατισμού στις επιμέρους κατευθύνσεις. Μάλιστα, συχνά στις ευρωπαϊκές χώρες εμφανίζονται συνεταιρισμοί που ασκούν τραπεζικές εργασίες και έχουν ιδρύσει περιφερειακές είτε εθνικού επιπέδου συνεταιριστικές τράπεζες.

Στο πλαίσιο αυτό, η δημιουργία των συνεταιρισμών με τις διαφορετικές κατευθύνσεις αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των σχετικών αναγκών. Η γενική διάκριση των συνεταιρισμών γίνεται βάσει των κάτωθι κριτηρίων (Κορρές, 1999):²⁰

- Βάσει των πληθυσμιακών ομάδων που εξυπηρετούν: Σύμφωνα με το συγκεκριμένο κριτήριο διακρίνουμε τους συνεταιρισμούς σε αστικούς, ημιαστικούς και αγροτικούς συνεταιρισμούς.
- Με βάση το χώρο δραστηριοποίησής τους διακρίνουμε τους συνεταιρισμούς σε τοπικούς (είτε πρωτοβάθμιους), περιφερειακούς (είτε δευτεροβάθμιους), εθνικούς (είτε τριτοβάθμιους) και τέλος σε διεθνείς συνεταιρισμούς
- Με βάση το κύριο αντικείμενό τους, διακρίνουμε τους συνεταιρισμούς σε προμηθευτικούς, εμπορικούς και παραγωγικούς
- Με βάση τον τρόπο ίδρυσής τους διακρίνουμε τους συνεταιρισμούς σε ελεύθερους και αναγκαστικούς (Κορρές, 1999)²¹

¹⁸ Κιντης Σ. Δίκαιο συνεταιρισμών τεύχος α,β Αθήνα 1999

¹⁹ Παπαγεωργίου 2004 Βιώσιμη Συνεταιριστική θεωρία και πρακτική. Αθήνα :1999

²⁰ Κορρές, Γ. (1999). Συνεργατισμός και Οικονομική Ανάπτυξη. Αθήνα: Έλλην

Ουσιαστικά οι δύο κύριες κατηγορίες των συνεταιρισμών είναι οι αγροτικοί και οι αστικοί συνεταιρισμοί.

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί διακρίνονται σε:

- Ελεύθερους συνεταιρισμούς που αποτελούν την πλειοψηφία και πηγάζει η διάκριση από το καταστατικό τους. Στη συγκεκριμένη κατηγορία εμφανίζονται οι υποκατηγορίες:
 - ☞ Πιστωτικοί συνεταιρισμοί με επιδίωξη την εξεύρεση κεφαλαίων για τη δανειοδότηση των μελών τους
 - ☞ Προμηθευτικοί συνεταιρισμοί με κύρια επιδίωξη την πώληση των προϊόντων τους και την εξασφάλιση καλύτερων δυνατών όρων κατά τη διάθεση των προϊόντων των μελών τους
 - ☞ Παραγωγικοί συνεταιρισμοί που προωθούν τη συνεργασία των μελών τους σε μία είτε περισσότερες φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας. Μάλιστα, ως παραγωγικοί συνεταιρισμοί χαρακτηρίζονται οι ολιγάριθμοι συνεταιρισμοί ομαδικής καλλιέργειας και εκτροφής ζώων που προέρχονται από τη συνένωση των εκμεταλλεύσεων των μελών σε μία κοινή εκμετάλλευση.
 - ☞ Οι συνεταιρισμοί διαφόρων σκοπών που περιλαμβάνονται κυρίως οι μελισσοκομικοί συνεταιρισμοί ή συνεταιρισμοί εξαγοράς και ενοικίασης γης
 - ☞ Οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί που προϋποθέτουν ομαδική εργασία και διεύθυνση των συνεταιρισμών
 - ☞ Οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί που δημιουργήθηκαν με νόμους και αναφέρονται σε συγκεκριμένα προϊόντα ορισμένων περιοχών είτε σε καθορισμένες δραστηριότητες. Στην κατηγορία αυτήν περιλαμβάνονται:
 - ❖ Οι οινοποιητικοί συνεταιρισμοί, όπως κρασιών της Σάμου καθώς και άλλων περιοχών
 - ❖ Οι συνεταιρισμοί προστασίας των προϊόντων Σαντορίνης
 - ❖ Οι συνεταιρισμοί των παραγωγών μαστίχας Χίου
 - ❖ Οι συνεταιρισμοί των παραγωγών κίτρων της Κρήτης
 - ❖ Οι συνεταιρισμοί των παραγωγών κρόκου

Οι συνεταιρισμοί για την διαχείριση των λιβαδιών και των δασών

Από την άλλη πλευρά, οι αστικοί συνεταιρισμοί διαχωρίζονται στις κάτωθι κατηγορίες:

²¹ Κορρές, Γ. (1999). Συνεργατισμός και Οικονομική Ανάπτυξη. Αθήνα: Έλλην

- Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί που επιδιώκουν να δώσουν μεγαλύτερη αγοραστική δύναμη στο εισόδημα των μελών τους, προμηθεύοντας τα με αγαθά και υπηρεσίες σε καλύτερη ποιότητα και σε χαμηλότερη τιμή
- Οι επαγγελματοβιοτεχνικοί συνεταιρισμοί, όπου οι επαγγελματίες και οι βιοτέχνες ιδρύουν συνεταιρισμούς που στην απλούστερη μορφή τους αναλαμβάνουν τον εφοδιασμό των μελών τους σε πρώτες ύλες είτε προϊόντα που χρειάζονται για την άσκηση των επαγγελμάτων τους, υποκαθιστώντας έτσι το ιδιωτικό εμπόριο και αποφεύγοντας τις επιβαρύνσεις διαμεσολάβησης.
- Οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που επιδιώκουν την από κοινού αγορά γης και την από κοινού κατασκευή κατοικιών για τα μέλη που καταθέτουν για το σκοπό αυτό τις οικονομίες τους στο συνεταιρισμό.
- Οι συνεταιρισμοί εργατών, όπου τα μέλη μπορούν να είναι εργαζόμενοι και επιχειρηματίες ταυτόχρονα και που προσφέρουν το κεφάλαιο του συνεταιρισμού και την εργοδοσία τους για παραγωγή προϊόντων και διάθεσή τους στην αγορά έτσι ώστε στη διαδικασία αυτήν να μην περιλαμβάνονται τρίτοι. (Κορρές, 1999)²²

²² Κορρές, Γ. (1999). Συνεργατισμός και Οικονομική Ανάπτυξη. Αθήνα: Έλλην

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Κοινωνική οικονομία και συνεταιρισμοί στην Ελλάδα

2.1 Κοινωνική οικονομία

Κοινωνική οικονομία είναι μια αλληλέγγυα οικονομία, είναι ένας άλλος χώρος οικονομικής δραστηριότητας λειτουργεί συμπληρωματικά για το εισόδημα για την απασχόληση , για την αντιμετώπιση της ανεργίας της δυσπραγίας και της φτώχειας (Βασίλης Τακτικός)²³. Σύμφωνα με τους Moulaert&Ailenet (2005)²⁴, οι οποίοι παρουσιάζουν παραδείγματα από τη αρχαία Ελλάδα ,ο ορός της κοινωνικής οικονομίας παίρνει από διάφορα στάδια και αλλάζει περιεχόμενο με την πάροδο των χρόνων.

Πολλές φορές ,όπως τονίζει ο Κ. Μαρξ των Grundrise (1989 σελ. 58)²⁵ η αλήθεια των εγχειριδίων <<προσπαθεί να επιβληθεί στην αλήθεια της πραγματικότητας παρόλο που αυτή δεν αποτυπώνεται σε εκείνα .Πράγματι ,αν ανατρέξει κάποιος στα εγχειρίδια της οικονομία , παρατηρεί πως αυτά περιορίζουν την ανάλυση της οικονομίας σε δυο τύπους –τομείς (Ph.Fremeaux 2006, σελ.52)²⁶: από την μια η ιδιωτική εμπορευματική οικονομία η οποία κυριαρχείται από τις επιχειρήσεις κεφαλαιοκρατικού τύπου που στοχεύουν στο κέρδος (ιδιωτικός πλούτος), και από την άλλη η δημόσια η κρατική οικονομία όπου τα κράτη και οι τοπικές και περιφερειακές συλλογικότητες (δήμοι , περιφέρειες) αλλά και αλλά νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου προσφέρουν αγαθά και υπηρεσίες, που δεν μπορεί (η δεν θέλει η δεν πρέπει) να παράγει η να προσφέρει η αγορά (δημόσιος πλούτος).(Δ. Καπογιάννη ,Τ.Νικολοπουλος).²⁷

²³ <http://koinoniki--oikonomia.blogspot.gr/>

²⁴ Moulaert, F. and Ailenet, O.(2005). Social economy, third sector and solidarity relations: a conceptual synthesis for history of present, Urban Studies, 42 (1), 2037-2053.

²⁵ Κ.Μαρξ, Βούκες γραμμές της κριτικής της Πολίτικης Οικονομίας ,εκδ.Στοχαστης 1989

²⁶ Εισαγωγή στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία .(Δ. Καπογιάννη ,Τ.Νικολοπουλος)2011 ,σελ 4

²⁷ Εισαγωγή στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία .(Δ. Καπογιάννη ,Τ.Νικολοπουλος)2011,σελ 4

Η κοινωνική οικονομία περιλαμβάνει κυρίως συνεταιρισμούς τα διάφορα αλληλοβοηθητικά-αλληλασφαλιστικά ταμεία τις ενώσεις-συνλόγους , και παραδοσιακά τα ιδρύματα. Οι νομικές αυτές μορφές, ως ενώσεις προσώπων , έχουν ως κύριο στόχο την ικανοποίηση του κοινωνικού σκοπού , που καθορίζεται από τα μέλη η τους εταίρους- συνεταιίρους.

Αυτά τα στοιχεία τις διαφοροποιούν , ριζικά, από τις κεφαλαιουχικές εταιρίες όπου η εξουσία διακατέχεται από τους μέτοχους και η παράγωγη αγαθών και υπηρεσιών είναι απλώς, ένα μέσο για την αύξηση των κερδών από το κεφάλαιο που έχει επενδυθεί. Από αυτήν την άποψη μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι και τα ιδρύματα ως σύνολο περιουσιακών στοιχείων (ενεργητικού) που παραχωρείται για κοινωνικό σκοπό βεβαία, δεν ανήκουν στην κοινωνική οικονομία.[(J.f- Draperi 2011 σελ.13.)²⁸(Δ. Καπογιάννη ,Νικολόπουλος)].

Ο στόχος της κοινωνικής οικονομίας είναι να καλύψει τις ανάγκες όπου κι αν εμφανίζονται μέσω τις αλληλεγγύης ,του εθελοντισμού και των δωρεών. Συμβάλλοντας στην ανάπτυξη νέων οικονομικών ταμείων , στην βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των τοπικών αγορών σε σχέση με τη οργανωτική μορφή και την οικονομική δομή και διάθρωση, καταφέρνει να ενδυναμώσει την απασχολησιμότητα διαφόρων ευάλωτων κοινωνικών ομάδων που είναι η απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό και τέλος <<χτίζουν >>το τοπικό <<Κοινωνικό κεφάλαιο >>(άτομα , δραστηριότητες)ενισχύει την εμπλοκή –κινητοποίηση των τοπικών συντελεστών και των πολιτικών δημιουργεί σχέσεις εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης.[(Κετσοπουλου Μ.), ECOTEC (2001), Ευρωπαϊκή επιτροπή (2003), Cambell M,(1999) Borgaza C.,Olabe A& Greffe X.(1999)²⁹.

²⁸ J.-FrDraperi,L'économie sociale : une reponse a la crise? Dunond 2012

²⁹ Κετσοπουλου Μ. (2005 σελ .14) Κοινωνική οικονομία –Εννοιολογικοί ορισμοί και υπάρχουσα κατάσταση Equal α ' κύκλου Αθήνα.

ECOTEC (2010),Evolution of Thrid system an employment Pilot Action –final Report, ECOTEC Research & consulting Limited Βρυξέλλες.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή Γ.Δ. Απασχόλησης και κοινωνικών Υπόθεσαν (2003)Λουξεμβούργο

Cambell M (1999) The third system Employment and local Development, University, mimeo . Ηνωμένο Βασίλειο

Borgaza C.,Olabe A&Greffe X(1999),key sectors :Neighborhood Social Services :Environment: and culture sports and the media ,University of Italy

2.1.1. Η κοινωνική οικονομία στον τομέα της υγείας

Στην χώρα μας σήμερα παρουσιάζονται πολλά προβλήματα υγείας , τα όποια μπορούν να λυθούν μέσω της κοινωνικής οικονομίας. Στην εποχή μας, όπου η φτώχεια και η ανέχεια έχουν έρθει στην επιφάνεια , τα κοινωνικά φαρμακεία και τα κοινωνικά ιατρεία των Δήμων , βοηθούν /περιθάλπουν εκατοντάδες άπορους πολίτες.

Τα κοινωνικά φαρμακεία σε συνεργασία με αγροτικές Κοιν.Σ.Επ, δημιουργούν φυτικά φάρμακα και καλλυντικά τα όποια τα διανέμουν δωρεάν.

Στον τομέα της υγείας ,κοινωνικές επιχειρήσεις και συνεταιρισμοί περιθάλπουν ηλικιωμένους και ανθρώπους με προβλήματα υγείας. Καθώς έχουν ιδρυθεί εταιρείες η οποίες παρέχουν υπηρεσίες για συστήματα μεταφορών (λεωφορεία ,ταξί).

Όσον αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες στους Δήμους , η πρόταση είναι η δημιουργία Κοιν.Σ.Επ στους τομείς που ενδιαφέρει τους συνεργαζόμενους Δήμους.(πχ. για ΑΜΕΑ ,ηλικιωμένους, άστεγους κ.α.) (Βασίλης Τακτικός)³⁰.Καταφέρνοντας μικρότερο ετήσιο κόστος για τους Δήμους παρέχοντας καλύτερες υπηρεσίες.

Η ίδρυση της Ο.Α.Τ.Υ.Ε (Ομοσπονδία Αυτοδιαχειριζομενων Ταμείων Υγείας στην Ελλάδα) το 1996, είναι η πρώτη οργανωμένη σύνδεση τους με τα Ταμεία Υγείας στην Ελλάδα .Είναι Ν.Π.Ι.Δ.(νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου)μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με μελή 110.000 ασφαλισμένους και 1.000 εργαζόμενους.(Βασίλης Τακτικός)

Τα Ταμεία Υγείας που συνδέθηκαν , λειτουργούν το αυτοδιαχειριζομενο πρότυπο, όπου τα μελή τους εκλεγούν τη Διοίκηση που διαχειρίζεται τους υλικούς και ανθρωπίνους πόρους των Ταμείων. Παρέχουν στα μελή τους υπηρεσίες περίθαλψης υγείας, πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη και διαθέτουν πολύχρονη πείρα στον τομέα της προληπτικής ιατρικής. Δεν είναι χρηματοδοτούμενα από το κράτος είναι μη κερδοσκοπικά και έχουν στόχο την αλληλοβοήθεια και την αλληλεγγύη(Βασίλης Τακτικός)

³⁰ <http://koinoniki--oikonomia.blogspot.gr>

Ένας από τους βασικούς στόχους της ομοσπονδίας είναι η σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ του ασθενή και του γιατρού ,καθώς και η αντιμετώπιση της αλόγιστης χρήσης φαρμάκων ,και της εκμετάλλευσης των ιατρικών υπηρεσιών (Βασίλης Τακτικός)

Τα Ταμεία προσφέρουν ιατρική φροντίδα στα σύγχρονα εξοπλισμένα ιατρεία τους, τα μικροβιολογικά και ακτινοδιαγνωστικά εργαστήρια καθώς και τα φυσιοθεραπευτικά που διατηρούν στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη ,καλύπτουν επίσης την νοσηλεία των ασφαλισμένων τους σε όλα τα δημόσια νοσοκομεία και σε συμβεβλημένα ιδιωτικά θεραπευτήρια.(Βασίλης Τακτικός)

Όσον αφορά τα κοινωνικά ιατρεία , των οποίων ο σκοπός είναι η παροχή περίθαλψης και φροντίδας υγείας σε ανασφαλιστους πολίτες- Έλληνες και μετανάστες και κοινωνικά αποκλεισμένους απόρους και μακροχρόνια ανέργους.(Βασίλης Τακτικός)

2.1.2 Κοινωνική οικονομία στον τομέα της μεταποίησης

Η βιοτεχνική παραγωγή στην Ελλάδα, εξαιτίας της υψηλής ανταγωνιστικότητας των γύρω χωρών της βαλκανικής, της Τουρκίας και των ασιατικών χωρών, έχει δραματικά συρρικνωθεί, επιτρέποντας υψηλά κέρδη στους εισαγωγείς και ασήμαντα στους βιοτέχνες. Ωστόσο, υπάρχει πάντα ζήτηση στα αυθεντικά Ελληνικά προϊόντα.

Είναι όμως απαραίτητο περιοριστεί το κόστος διαμεσολάβησης και τα υψηλά ασφάλιστρα στη χώρα μας, κάτι που μόνο μέσα από την συνεταιριστική οργάνωση της εργασίας μπορεί να επιτευχθεί.(Βασίλης Τακτικός)³¹

Στόχος τους είναι να προάγουν το τοπικό και συλλογικό συμφέρον, την προώθηση της απασχόλησης, την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης. Σε αυτές δραστηριοποιούνται ως επί το πλείστον άνεργοι νέοι επιστήμονες, οι οποίοι μπορούν να προσφέρουν τα μέγιστα στην παραγωγή τοπικών προϊόντων και στην παροχή υπηρεσιών σε τομείς όπως ο πολιτισμός, το περιβάλλον, η οικολογία, η εκπαίδευση, οι παροχές κοινής ωφέλειας,

³¹ <http://koinoniki--oikonomia.blogspot.gr>

η αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, η διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων κ.ά.(Βασίλης Τακτικός)

Αναφορικά με την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών των Κοιν.Σ.Επ και των Αναπτυξιακών Συμπράξεων, ο σχεδιασμός προβλέπει τη δημιουργία ενός θεσμικού εργαλείου τοπικών και περιφερειακών εκθέσεων. Εκεί θα προβάλλονται και θα προωθούνται από κοινού τα τοπικά προϊόντα και υπηρεσίες, οι φορείς κοινωνικής οικονομίας, οι συνεταιρισμοί, οι πρωτοβουλίες πράσινης ανάπτυξης και τα βιολογικά προϊόντα της κάθε περιοχής.(Βασίλης Τακτικός)

2.1.3 Η κοινωνική οικονομία στον τομέα του τουρισμού

Στον τομέα του τουρισμού υπάρχουν πρόσθετες δυνατότητες, τόσο λόγω του φυσικού πλούτου της χώρας μας και της φυσικής της ομορφιάς, όσο κυρίως λόγω της πολιτιστικής της κληρονομιάς, η οποία είναι επιτακτική ανάγκη να αναδειχθεί με ποικίλους τρόπους.

Παράλληλα, η ελληνική ύπαιθρος έχει όλες τις προϋποθέσεις να αναπτύξει δράσεις αγροτουρισμού στη λογική των πολλαπλών καλλιεργειών και την εφαρμογή βιολογικών μεθόδων σε όλα τα στάδια παραγωγής. Με αυτή τη συμπληρωματικότητα θα ενισχυθεί το συνολικό τουριστικό προϊόν, που βασίζεται στην πολύ θεαματικότητα.

Ως έννοια, ο αγροτουρισμός είναι συνδεδεμένος με την επαφή των επισκεπτών μιας τουριστικής μονάδας με την παραγωγή του αγροκτήματος. Μπορεί να περιλαμβάνει μια σειρά από ενδεικτικές δραστηριότητες, όπως: Συμμετοχή σε αγροτικές δραστηριότητες εντός του κτήματος που περιλαμβάνει η αγροτουριστική μονάδα (μάζεμα φρούτων, τρύγος κ.α.)(Βασίλης Τακτικός)³²

³² <http://koinoniki--oikonomia.blogspot.gr>

2.1.4 Η κοινωνική οικονομία επιμόρφωσης δια βίου μάθησης

Η δια βίου μάθηση συνδέεται με την ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας από την άποψη ότι η πολυπλοκότητα του αντικειμένου απαιτεί διαρκή επιμόρφωση και συνειδητοποίηση των θεσμικών κανόνων μέσα στους οποίους λειτουργεί.

Καταρχάς, θα πρέπει να ορίσουμε ότι η «δια βίου μάθηση» είναι μία μακροχρόνια διαδικασία, που ξεκινάει από τη γέννηση του ανθρώπου και συνεχίζει σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Υπό αυτή την έννοια, δια βίου μάθηση δεν είναι ούτε τα Ι.Ε.Κ. ούτε τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας. Δεν ταυτίζεται με την σχολική μάθηση, αλλά είναι μια ξεχωριστή διαδικασία, που συνδυάζεται περισσότερο με τη μάθηση μέσα από την εργασία ή και τον εθελοντισμό. Αυτό που συμβαίνει στην Ελλάδα είναι μια διαστροφή του όρου και της πρακτικής της διεργασίας σχετικά με τη δια βίου μάθηση. (Βασίλης Τακτικός)

Στη σύγχρονη πρακτική, ενώ η δια βίου μάθηση εκθειάζεται, στην ουσία ακυρώνεται από ένα γραφειοκρατικό σύστημα με «κούφια» πτυχία. Επιπροσθέτως, ενώ εξελίσσεται τα τελευταία 20 χρόνια στην Ελλάδα, δεν έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα, διότι εκτρέπεται από τον πραγματικό της στόχο που είναι η δια βίου μάθηση μέσα από την εργασία και όχι σε κάποιο σχολείο αποκομμένο από την παραγωγή. Η διαστροφή βρίσκεται ακριβώς στο γεγονός ότι η δια βίου μάθηση γίνεται στα δημόσια σχολεία, ενώ θα έπρεπε ρητά να απαγορεύεται να γίνεται σε αυτά. Η εκτροπή είναι προκλητική και σκόπιμη για να εξυπηρετηθούν συγκεκριμένα συμφέροντα από τη διάθεση των πόρων. (Βασίλης Τακτικός)³³

2.1.5 Η κοινωνική οικονομία σε κάθε είδος συμβουλευτικές υπηρεσίες

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις δύνανται να επωφεληθούν από την αναγνώριση της σημασίας του διανοητικού κεφαλαίου. Ακόμη και στις πλέον ώριμες αγορές, οι εταιρείες προσπαθούν να διαφοροποιηθούν στη βάση της διανοήσης και να εντάξουν το κεφάλαιο αυτό στην ευρύτερη στρατηγική τους. Το ίδιο ισχύει για τις κοινωνικές επιχειρήσεις.

³³ <http://koinoniki--oikonomia.blogspot.gr>

Οι εκάστοτε επιστημονικές ομάδες και η υποστήριξη που θα παρέχουν οφείλουν να συμβάλλουν στο σχεδιασμό, ώστε οι πόροι και τα χρηματοδοτικά εργαλεία να κατευθυνθούν και να υποστηρίξουν την πραγματική κοινωνική οικονομία των παραγωγών προϊόντων και υπηρεσιών. Να συμβάλλουν στον αναδραστικό στοχασμό μεταξύ των αναγκών που εκδηλώνονται στο επίπεδο πρακτικών εφαρμογών της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των αρχών σύμφωνα με τις οποίες σχεδιάζονται οι πολιτικές χρηματοδότησης.

Η ανταλλαγή της γνώσης αποτελεί σημαντικό παράγοντα, που προϋποθέτει την κατανόηση, εκ μέρους των συμβούλων, ότι οι συγκεκριμένες θεωρίες και μέθοδοι συμβουλευτικής σταδιοδρομίας θα είναι προσβάσιμες σε όλους, στο κατάλληλο επίπεδο πολυπλοκότητας και λεπτομέρειας. Ένα από τα απαραίτητα χαρακτηριστικά ενός καλού συστήματος συμβουλευτικής είναι ότι πρέπει να είναι ταυτόχρονα ευρύ και να απευθύνεται σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους, να είναι και εκτεταμένο και εντατικό. (socialactivism)³⁴

2.2 Σύνδεση της κοινωνικής οικονομίας με τους συνεταιρισμούς στην Ελλάδα

2.2.1 Κοινωνικές επιχειρήσεις (Κοιν.Σ .Επ)

Οι κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις είναι αστικοί συνεταιρισμοί κοινωνικού σκοπού και διαθέτουν εκ του νομού την εμπορική ιδιότητα .Διοικούνται ισότιμα από τα μέλη τους και η λειτουργία τους βασίζεται στην επιδίωξη του συλλογικού οφέλους ,ενώ το κέρδος τους προκύπτει από δράσεις που εξυπηρετούν αποκλειστικά το κοινωνικό συμφέρον . Προσφέρουν τη δυνατότητα στους ανθρώπους να εργάζονται μαζί και να συστήνουν βιώσιμες επιχειρήσεις οι οποίες δημιουργούν θέσεις εργασίας και προάγουν την ευημερία της κοινωνίας. Υπάρχουν τρεις κατηγορίες κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων. (socialactivism)³⁵:

³⁴ <http://www.socialactivism.gr/>

³⁵ <http://www.socialactivism.gr/>

i. Ένταξης

Στόχος τους είναι η απασχόληση η και η επαναδραστηριοποίηση των πολιτών που είναι αποκλεισμένοι από την αγορά εργασίας. Αυτές οι Κοιν.Σ.Επ, ουσιαστικά αφορούν στην ένταξη των ατόμων στην κοινωνική και οικονομική ζωή, τα όποια ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και πιο συγκεκριμένα : άτομα με αναπηρίες και άτομα με ψυχικές παθήσεις , εξαρτημένα η απ εξαρτημένα από ουσίες άτομα , μακροχρόνια άνεργοι ,μετανάστες κ.α. (socialactivism).

ii. Κοινωνικής φροντίδας

Στόχος τους είναι να καλύψουν εναλλακτικές μορφές παροχής υπηρεσιών και προϊόντων χαμηλού κόστους υψηλής ποιότητας, έτσι ώστε να καλυφτούν βασικές ανάγκες που μέχρι σήμερα καλύπτονταν με δυσκολία. Αυτές οι Κοιν.Σ.Επ αφορούν , ουσιαστικά , στην παράγωγη και παροχή προϊόντων και υπηρεσιών κοινωνικού και προνομιακού χαρακτήρα , που απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού όπως : ηλικιωμένους και βρέφη , άτομα με αναπηρίες και άτομα με χρονιές παθήσεις. . (Socialactivism).

iii. Συλλογικού και παραγωγικού σκοπού

Στόχος του είναι να προάγουν το τοπικό και συλλογικό συμφέρον, την προώθηση της απασχόλησης , την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής η περιφερειακής ανάπτυξης. Σε αυτές , αναμένεται να δραστηριοποιηθούν περισσότεροι άνεργοι νέοι επιστήμονες οι όποιοι μπορούν να προσφέρουν τα μέγιστα στην παράγωγη προϊόντων και στην παροχή υπηρεσιών σε τομείς , όπως: ο πολιτισμός, η αξιοποίηση τοπικών προϊόντων , η διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελματιών κ.α. . (Socialactivism).³⁶

2.3 Η κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα

Κοινό συμπέρασμα ,είναι ότι το γεγονός ότι οι κινήσεις στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας στην χώρα μας δεν είναι εξελιγμένες, ενώ οι προσπάθειες που γίνονται έρχονται αντιμέτωπες με την έλλειψη ενός κατάλληλου πλαισίου, για τη ανάπτυξη και την διευκόλυνση των πρωτοβουλιών που επωμίζονται στον τομέα αυτό.

³⁶ <http://www.socialactivism.gr/>

Η κοινωνική οικονομία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί το κρυφό έλλειμμα της Ελλάδος εάν λαμβάναμε υπόψη τη μεγάλη διάφορα από το μέσο από την Ε.Ε η οποία βρίσκεται στο επίπεδο 10% περίπου ενώ η Ελλάδα μόλις στο 2-3%. (Social activism).

Οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί, συμβάλλουν στην ευημερία των μελών τους και της ευρύτερης κοινωνίας. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αναπτύσσουν το συλλογικό συμφέρον, την κοινωνική ευημερία. Κάθε τοπική κοινωνία οφείλει να αναπτυχθεί με τις δικές της δυνάμεις. Από την πλευρά του το κράτος πρέπει να αναγνωρίσει την συμβολή των συνεταιριστικών επιχειρήσεων στη δημιουργία θέσεων εργασίας . Επομένως, οφείλει να μειώσει τη γραφειοκρατία, και να εμποδίσει την συνεταιριστική παιδεία.

Στην Ελλάδα, υπάρχει πλήθος συλλογικών οργανώσεων αλλά πολύ μικρό ποσοστό κοινωνικής επιχειρηματικότητας που αναλαμβάνουν συλλογικούς φορείς σε σύγκριση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό το θεσμικό έλλειμμα που είναι ζήτημα επιπέδου οργάνωσης μια κοινωνίας πρέπει να το αντιμετωπίσουμε.

(socialactivism)

Η ελληνική οικονομία μπορεί να μειώσει το κόστος κοινωφελών υπηρεσιών κατά 50%, και να δημιουργήσει τοπική απασχόληση εκεί που αδυνατεί το κράτος και η αγορά. Η μείωση του κόστους συναλλαγών και του εργατικού κόστους είναι ακριβώς το κλειδί για να γίνουν βιώσιμες κοινωνικές και κοινωφελείς υπηρεσίες. Η εξοικονόμηση του 50% του λειτουργικού κόστους εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα υπηρεσιών εκεί που με τις συνθήκες της κρατικής λειτουργίας δεν υπάρχει άλλη διέξοδος. Η διαφορά οφείλεται στη δραστική μείωση του διαχειριστικού κόστους, διοικητικών και άλλων στελεχών που στις κοινωνικές επιχειρήσεις καλύπτεται από εθελοντική προσφορά.(socialactivism)³⁷

³⁷ <http://www.socialactivism.gr/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ιστορία του συνεταιρισμού

3.1 Οι πρώτοι συνεταιρισμοί

Οι πρώτοι συνεταιρισμοί έκαναν την εμφάνισή τους στην Ευρώπη στα τέλη του 18^{ου} αιώνα με αρχές 19^{ου} και συμπίπτουν με την ακμή της Βιομηχανικής Επανάστασης η οποία έδρασε καταλυτικά για την γέννησή τους. Την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης, χιλιάδες άνθρωποι εγκατέλειπαν την ύπαιθρο για να εργαστούν σε εργοστάσια στα αστικά κέντρα της Μεγάλης Βρετανίας. Η εκμετάλλευση των εργατών από τους ιδιοκτήτες ήταν μεγάλη και η ποσότητα των τροφίμων χαμηλή. Αντιδρώντας σε αυτή την εκμετάλλευση, οι εργάτες άρχισαν να αναζητούν τρόπους αγορών και διανομής των προϊόντων σε όσους συμμετείχαν στο σχήμα συνεργασίας.

Από την αρχή αντιλήφθηκαν τις μεγάλες οικονομίες που επιτύγχαναν με αυτές αγορές. Αυτό οδήγησε στην μονιμοποίηση της συνεργασίας με τη δημιουργία των πρώτων καταναλωτικών συνεταιρισμών για να εξασφαλίσουν τα αναγκαία τους τρόφιμα σε χαμηλές τιμές και με καλή ποιότητα. Το 1843, οι εργάτες των κλωστήριων Rochdale κοντά στο Μάντσεστερ, αντιδρώντας στις άθλιες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης έκαναν απεργία διεκδικώντας βελτίωση των συνθηκών τους.

Είκοσι οκτώ εργάτες αποτέλεσαν τα μέλη του πρώτου καταναλωτικού συνεταιρισμού που ονομάστηκε Rochdale Society Of Equitable Pioneers. Ο συνεταιρισμός του Rochdale δεν ήταν ο πρώτος που δημιουργήθηκε από εργάτες αλλά ήταν ο πρώτος που σημείωσε επιτυχία και διατηρήθηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η επιτυχία αυτή οφείλεται στο ότι καθιέρωσαν αρχές λειτουργίας, αυτές οι αρχές λειτουργίας αποτέλεσαν τη βάση των αρχών του Συνεργατισμού και ο Συνεταιρισμός του Rochdale δίκαια θεωρείται ο πρόδρομος των σύγχρονων συνεταιρισμών.

Ο συνεταιρισμός για πολλά χρόνια ήταν το πιο αξιόλογο ίδρυμα στην πόλη, έβαλε τις βάσεις για αυτό που αργότερα ονομάστηκε εκπαίδευση ενηλίκων και εξακολουθεί και σήμερα να αποτελεί μια αξιόλογη εκπαιδευτική δραστηριότητα σε πολλές αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής. (Δαουτόπουλος, (2006).

Ο **Robert Owen** (1771-1858) Ουαλός στην καταγωγή έκανε περιουσία από το εμπόριο του βαμβακιού. Θεωρείται ο πατέρας του συνεταιριστικού κινήματος.

Ο Owen πίστευε πως χρέος των εργοδοτών της ακμάζουσας υφαντουργίας ήταν η εξασφάλιση κάλου περιβάλλοντος εργασίας για τους εργάτες, ταυτόχρονα έβαλε περιορισμούς στην παιδική εργασία που ανθούσε εκείνη την εποχή .Το 1825 στράφηκε προς την Αμερική ,έχοντας σαν ιδέα την δημιουργία <<συνεταιριστικών χώρων >>.(Δαουτόπουλος, 2006).

Ο **Dr William King** (1786-1865) αν ο Owen ήταν ο εμπνευστής του συνεταιριστικού κινήματος , ο Δρ.King, ήταν ο άνθρωπος που παρέλαβε τις ιδέες του και τις έκανε πραγματοποιήσιμες. Έθεσε ως στόχο της ζωής του την εκπαίδευση των εργατών στην ίδρυση μικρών συνεταιρισμών. Σε αντίθεση με τον Owen και τους άλλους ουτοπιστές σοσιαλιστές που πρότειναν την αποκοπή από την κοινωνία, ο Δρ.King πρότεινε τη δημιουργία μιας κοινωνίας μέσα στην κοινωνία με τη δημιουργία ενός συνεταιριστικού καταστήματος. Οι ενδείξεις του ευοδωθήκαν όταν το 1843 δημιουργήθηκε η Rochdale Equitable Pioneers Society , η οποία έβαλε και τις βάσεις της συνεταιριστικής κίνησης που φθίνει μέχρι τις μέρες μας μέσα από τις συνεταιριστικές αρχές που διατυπώθηκε για πρώτη φορά. (Δαουτόπουλος ,2006).

Friedrich Wilhelm Raiffeisen(1818-1888) από το Weyerbush της Ρηνανίας το 1846-1847 εξαιτίας της φτώχειας της περιοχής δημιούργησε έναν οργανισμό βοήθειας με τίτλο <<Σωματείο για εφοδιασμό με ψωμί και σιτάρι>> για να ανακουφίσει τους λιμοκτονούντες αγρότες. Ο πρώτος συνεταιρισμός ιδρύθηκε το 1864 και οχτώ χρόνο αργότερα ιδρύθηκε η πρώτη συνεταιριστική τράπεζα για την υποστήριξη των πιστωτικών αναγκών των συνεταιρισμών που είχαν ιδρυθεί. Ήταν ένας κοινωνικός μεταρρυθμιστής που εισήγαγε ένα κοινωνικό –οικονομικό σύστημα με ανθρώπινες διαστάσεις που άλλαξαν προς το καλύτερο τη ζωή πολλών ανθρώπων που ζούσαν στο περιθώριο .Θεωρείται ο πατέρας των αγροτικών πιστωτικών συνεταιρισμών που ανέπτυξαν ένα δικό τους σύστημα συνεταιριστικών αρχών σύγχρονων συνεταιριστικών τραπεζών. Τις ιδέες του Raiffeisen διαδίδει σήμερα σε παγκόσμιο επίπεδο η Διεθνής Ένωση Raiffeisen. (Δαουτόπουλος ,2006).

Frauz Herman Schulze-Delitzsch(1808-1883) γερμανός οικονομολόγος θεωρείται ο πρωτεργάτης των αστικών πιστωτικών συνεταιρισμών περιορισμένης ευθύνης και των συνεταιρισμών οικοτεχνικών προϊόντων ,όπως ο Raiffeissen θεωρείται ο ιδρυτής των αγροτικών πιστωτικών συνεταιρισμών περιορισμένης ευθύνης. Ίδρυσε τις Λαϊκές Τράπεζες η ανάπτυξη τους ήταν τόσο ραγδαία που μόλις 8 χρόνια αργότερα υπήρξαν σε λειτουργία 25 συνεταιριστικές τράπεζες. Αφιέρωσε μεγάλο μέρος της δραστηριότητας του στη θέσπιση νομοθετικού πλαισίου στους

συνεταιρισμούς και για τη διάδοση αυτού του νομοθετικού πλαισίου και στα αλλά γερμανικά κρατίδια. (Δαουτόπουλος,2006).

Ο Γάλλος **Charles Fourier** (1722-1837) , ήταν ένας από τους ουτοπικούς σοσιαλιστές, ίσως ο πιο ουτοπικός από όλους. Ήταν ο εμπνευστής της ίδρυσης της πρώτης κουμμουνιστικής κοινότητας. Ο Fourier διακήρυττε ότι το ενδιαφέρον και η συνεργασία αποτελούν μυστικά για την κοινωνική επιτυχία. Πιστωθώ ότι μια κοινωνία στην οποία λειτουργούσε ο συνεταιρισμός θα απολάμβανε τεράστιες προόδους στην πραγματικότητα της. Θεωρούσε ότι αυτή η συνεργασία μπορεί να υλοποιηθεί σε κοινότητες τις οποίες ονόμασε Phalanges.(Δαουτόπουλος,2006).

Louis Jean Joseph Charles Blanc (1811-1882) γάλλος σοσιαλιστής πολιτικός και ιστορικός ήταν αντίθετος με τον άκρατο ανταγωνισμό γιατί οδηγούσε σε εξαθλίωση την εργατική τάξη και ιδιαίτερα τα πιο αδύνατα μέλη της και τόνιζε την ανάγκη των κυβερνήσεων να παρεμβαίνουν .Ο Blanc προώθησε το σχήμα των βιομηχανικών συνεταιρισμών που θα διευθύνται από τους εργάτες και θα συντονίζονται από μια εθνική δομή που θα είναι κάτω από τον έλεγχο μια Δημοκρατικής Βουλής. (Δαουτόπουλος,2006).

Ferdinand Lassalle (1825-1864) θεωρείται ο πατέρας του Σοσιαλιστικού κινήματος και ένας από τους κύριους θεωρητικούς επιστημονικούς σοσιαλισμούς. Είχε ένα ευρύ κοινό οπαδών τόσο ως διανοούμενος όσο και ως πολιτική προσωπικότητα. (Δαουτόπουλος,2006).

Ο γάλλος **Henri de Saint Simon** (1760-1837) θεωρείται ένας από τους θεμελιωτές της κοινωνιολογίας. Συμφώνα με τον saint-Simon , το σύστημα εποχής του με τους αναδυόμενους καπιταλιστές εκμεταλλεύονταν το προλεταριάτο των εργαζομένων οι οποίοι , αν και ήταν τυπικά ελεύθεροι ήταν υποχρεωμένοι να δεχθούν το παρόν σύστημα αν δεν ήθελαν να πεθάνουν από ασιτία. Η μονή διορθωτική κίνηση σε αυτό το αδιέξοδο ήταν η κατάργηση της κληρονομιάς και η συνένωση της εργασίας σε ένα κοινωνικό ταμείο που διαχειρίζεται ένας συνεταιρισμός. (Δαουτόπουλος,2006).

Victor Aime Huber (1800-1869) πήρε μέρος στην ίδρυση ενός συντηρητικού κόμματος στην Πρωσία από το οποίο αποχώρησε μόλις διατύπωσε ότι βρισκόταν κάτω από τον έλεγχο των γαιοκτημόνων. Το ενδιαφέρον του συγκεντρώθηκαν στην πρόσφορα βοήθειας προς τα μέλη της εργατικής τάξης ώστε να ενσωματωθούν στην κοινωνία και για αυτό το λόγο παραιτήθηκε από την ακαδημαϊκή του θέση για να ασχοληθεί μετά κοινωνικά προβλήματα της εποχής του. Ο Huber ήταν ένας από τους

διανοούμενους του συνεταιριστικού κινήματος στη Γερμανία ,ο οποίος όμως έβαλε σε εφαρμογή τις κοινωνικές και πολιτικές του ιδέες . Από το 1849 μέχρι το 1852 χρημάτισε δραστήριο μέλος της εκτελεστικής επιτροπής μιας μη κερδοσκοπικής εταιρείας για την ανέγερση κάτοικων στο Βερολίνο που έβαλε σε εφαρμογή το μοντέλο της εσωτερικής κατοχής.. (Δαουτόπουλος ,2006).

3.2 Το έργο και η διάρκεια του συνεταιρισμού

Ο συνεταιρισμός είναι μέσο άμυνας αλλά και επίθεσης των οικονομικά αδύναμων μελών της κοινωνίας και γενικότερα εκείνων που αποδέχονται από το σχήμα οικονομικής οργάνωσης. Είναι ένα σύνεργο που ευνοεί τις προσπάθειες για απελευθέρωση από το μοιρολατρικό προκαθορισμό , σύμφωνα με τον οποίο το οικονομικό επίπεδο είναι ο καθοριστικός παράγοντας του κοινωνικού και πολιτιστικού επιπέδου.

Ο συνεταιρισμός είναι μια πρωτοβουλία, που πηγάζει από τα μεσαία και χαμηλά λαϊκά στρώματα, από άποψη οικονομικής άνεσης και επιπέδου γενικής και επαγγελματικής παιδείας. Είναι μια πρωτοβουλία στηριζόμενη στην αλληλεγγύη, στην αυτενέργεια και στην δημιουργικότητα , με σκοπό την αντιμετώπιση πιεστικών αναγκών, συχνά υπό δυσμενές συνθήκες η σε δύσκολες περιοχές.

Η αλληλεγγύη είναι το άμεσα διαθέσιμο , συχνά ακαλλιέργητο και αναξιοποίητο , άυλο κεφάλαιο των κοινωνικών που προαναφέρθηκαν. Ο τύπος του συνεταιρισμού δεν αρμόζει στις βραχύβιες και πολύκροτες επιτυχίες, διότι εμπεριέχει τα στοιχεία της σταθερότητας και της συνεχείας , λόγω της σύνδεσης με τα πρόσωπα που την απαρτίζουν και την περιοχή ή τη χώρα όπου κατοικούν. Η ταύτιση του συνεταιρισμού με τα πρόσωπα, ως ένωσης προσώπων , είναι ιδιαίτερα αισθητή στο γεωργικό χώρο, όπου λειτουργούν αρκετοί συνεταιρισμοί από το έτος 1915.

Αποτελούν δείγματα συνέπειας στην επιταγή της διάρκειας και μνημεία τιμής για τα άτομα που εξυπηρετήθηκαν και παρέδωσαν το εργαλείο σε λειτουργικά κατάσταση στους επερχόμενους χρηστές. Βέβαια η διάρκεια του συνεταιρισμού η μακροπρόθεσμη διάρκεια με τα μικρά αλλά εποικοδομητικά βήματα, αποτελούν στοιχείο ζωικότητας και προόδου, τόσο στην περιφέρεια του , όσο και στον εθνικό χώρο, όπου επενεργεί αθροιστικά και συνεργικά. Είναι επιβεβλημένο λοιπόν με το έργο του συνεταιρισμού να εξυπηρετούνται οι άμεσα ενδιαφερόμενοι και ταυτόχρονα αυτό το έργο να είναι μακρόπνοο. Ο συνεταιρισμός δεν είναι υπόθεση μιας θητείας

,ούτε καν εντοπίζεται ο υπέρτατος κοινωνικός ρόλος του , είναι χρήσιμος όταν η πειστικότητα του λόγου στηρίζεται στην συνεχή πρόσφορα έργου. (Δάσκαλου ,1992)

3.3 Σύντομη ανάδρομη στην ιστορία του ελληνικού συνεταιριστικού κινήματος

Στην χώρα μας ,και προς το τέλος του 18^{ου} αιώνα, ιδρύθηκαν αρκετές οργανώσεις με σκοπό την κοινή παράγωγη και εμπορία διαφόρων προϊόντων (Μαντεμοχωρια Χαλκιδικής, παραγωγοί μεταξιού Χίου , οι ναυτικοί συνεταιρισμοί των νησιών του Αιγαίου κ.τ.λ.). Το θαύμα της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας έχει τις ρίζες του στις ναυτοσυντροφίες, τους συνεταιρισμούς κατασκευής και εκμετάλλευσης εμπορικών πλοίων που λειτούργησαν στα Ψαρά, την Ύδρα και τις Σπέτσες.

Η ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας δεν έχει να ζηλέψει σε τίποτα το καινοτομικό συνεταιριστικό έργο άλλων Ευρωπαϊκών χώρων. Δυστυχώς όμως καθώς λειτουργούσαν κάτω από τον οθωμανικό ζυγό και σε μια εποχή περιορισμένων επικοινωνιών, οι πρωτοπόροι ελληνικοί συνεταιρισμοί δεν μπόρεσαν να διαδώσουν το έργο τους και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Τα Ελληνικά χωριά ιδρύσαν ένα μεταλλευτικό συνεταιρισμό με την ονομασία <<Κοινό των Μαδεμιων >> με χωριστή δική του κοινοτική διοίκηση. Τα χωριά ήταν: η Γαλατιστα, η Βαβδος, τα Ραβνα(σημερινή Μαράθουσα), το Στάνιο ,η Βάρβαρα ,η Αρναία (Λιαριγκοβη), το Νοβοσελο (Ασβεστοχώρι), ο Μαχαλάς (Σταγερα), το Ίσβορο (Στρατονίκη), η Χωρούδα, τα Ρεβινίκια (Μεγάλη Παναγία) και η Ιερισσός. Το κοινό είχε την υποχρέωση να παραδίνει στην Πύλη κάθε χρόνο 220 οκάδες ασημιού και να καλύπτει τη διατροφή των Τούρκων αξιωματούχων και των ανδρών τους οι οποίοι αποτελούσαν την τοπική φρουρά. Ο συνεταιρισμός δυναμώνει την τοπική κοινωνία ,διατηρεί το εθνικό τους φρόνημα και τον Μάιο του 1821 επαναστατεί χωρίς επιτυχία κάτω από την ηγεσία του Σερραίου Εμμανουήλ Παππά και καταστρέφεται ολοσχερώς ως αντίποινα από τον Οθωμανό κατακτητή. (Δαουτόπουλος,2006).

3.3.1 Έλληνες Συνεταιριστές

Γεώργιος Μαύρος η Σβαρτς (1750-1818): Έμπορος στην Βιέννη με καταγωγή από τα Αμπελάκια , τον ομώνυμο συνεταιρισμό των οποίων αντιπροσώπευε στη Βιέννη. Έπαιξε σημαντικό ρολό στην σύσταση του συνεταιρισμού του οποίου χρημάτισε πρόεδρος και τα γραφεία του στεγάζονταν στο σπίτι του.(Δαουτόπουλος ,2006).

Σωκράτης Ιασεμίδης (1878-1929): Ο Ιασεμίδης υπήρξε μια σπουδαία συνεταιριστική φυσιογνωμία με ευρύτερη γνώμη των γεωργικών θεμάτων της εποχής του και θεωρείται ο πατέρας του Ελληνικού συνεργατισμού. Ήταν εισηγητής του Νομού περί Γεωργικών Επιμελητηρίων ένας από τους κύριους συντελεστές στην εκπόνηση του πρώτου Νομού περί συνεταιρισμών (Νομός 602) και από τους πρωτεργάτες στην ίδρυση της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος. (Δαουτόπουλος ,2006).

Νικόλαος Μιχόπουλος (1878-1933): Βασικός πρωτεργάτης του συνεταιριστικού κινήματος και φωτισμένος δάσκαλος που γαλουχήθηκε στα συνεταιριστικά ιδεώδη.

Ίδρυσε σε συνεργασία με τον Δ. Γρηγοριάδη τον πρώτο σύγχρονο γεωργικό συνεταιρισμό στον Αλμυρό Βόλου το 1900 .Συνεργάστηκε στενά με τον Ιασεμιδη και αποτέλεσε το πρώτο βασικό στέλεχος της Εποπτικής Υπηρεσίας Συνεταιρισμών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και αργότερα της ΑΤΕ(Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος) με βαθμό του Γενικού Επιθεωρητή.(Δαουτόπουλος, 2006).

Θεόδωρος Γ. Τζωρτζάκης (1892-1971): Διοικητικό και εκπαιδευτικό στέλεχος του Συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας με εξαίρετο ήθος, εργατικότητα και πολύ μεγάλη συμβολή στη χώρα μας με εξαιρετικό ήθος , εργατικότητα και πολύ μεγάλη συμβολή στην ανάπτυξη του συνεργατισμού στα νεωτέρα χρόνια. (Δαουτόπουλος ,2006).

Αλέξανδρος Μπαλταζης(1904-1987): Θεωρείται ένας από τους κορυφαίους συνεταιριστές της χώρας μας που πρόσφερε και δημιουργικό συνεταιριστικό έργο στη διάρκεια της ζωής του. Συνέβαλε αποφασιστικά στην ίδρυση μιας σειράς συνεταιριστικών οργανώσεων. (Δαουτόπουλος, 2006).

3.4 Κατηγορίες Συνεταιρισμών

Οι συνεταιρισμοί , επιβιώνοντας στα δύσκολα χρόνια των μέσων του 19^{ου} αιώνα, πορεύτηκαν στη συνέχεια βρίσκοντας πεδίο εφαρμογής σε πολλούς τομείς των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Το πλήθος αυτών των συνεταιρισμών θα μπορούσαμε να το κατατάξουμε σε πέντε ξεχωριστές κατηγορίες συνεταιρισμών:

- Τους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς , οι οποίοι στηρίζονται στον πτυχωμένο παρόμοιο σκοπό ,συνεταιρισμό του Rochdale,
- Τους τραπεζικούς ή πιστωτικούς συνεταιρισμούς, που κυρίως δραστηριοποιήθηκαν στη Γερμάνια και γνωρίζουν τελευταία άνθιση και στη χώρα μας
- Τους αγροτικούς συνεταιρισμούς με τις πρώτες ρίζες τους στην Δανία και τη Γερμάνια και
- Τους συνεταιρισμούς προσφοράς υπηρεσιών , όπως οικοδομικούς συνεταιρισμούς και συνεταιρισμούς υγείας οι οποίοι έκαναν την εμφάνιση τους σε πολλά τμήματα της Βιομηχανικής Ευρώπης προς τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και επεκταθήκαν σε πολλές χώρες μέσα στον 20 αιώνα.
- Αυτή η πολυμορφία με την οποία εμφανίζεται το συνεταιριστικό κίνημα (ποικιλία επιδιωκομένων σκοπών) δείχνει την αντοχή του θεσμού στο χρόνο και τη μεγάλη προσαρμοστικότητα στις συνθήκες που τόσο πολύ έχουν μεταβληθεί από την εποχή που έκανε την εμφάνιση του. Έτσι βλέπουμε να ιδρύουν συνεταιρισμούς οι καταναλωτές για να απαλλαγούν από την εκμετάλλευση των μικρεμπορίων και των μεσαζόντων. Συνεταιρισμούς ιδρύουν οι μικροέμποροι για να αντιμετωπίσουν τους μεγαλέμπορους .Συνεταιρισμούς ιδρύουν οι κάτοικοι των πόλεων για να αποκτήσουν φθηνές κατοικίες. Στην συνέχεια θα ασχοληθούμε με την εξέλιξη και τις δραστηριότητες σε διάφορες κατηγορίες συνεταιρισμών όπως αυτοί δραστηριοποιήθηκαν από την εμφάνιση τους μέχρι σήμερα στη χώρα μας.(Δαουτόπουλος ,2006).

Πιστωτικοί συνεταιρισμοί

Η συνεταιριστική πίστη στη χώρα μας έκανε την εμφάνιση της στις αρχές του περασμένου αιώνα με τον Συνεταιρισμό του Αλμυρού Βόλου που από το 1908 παρέχει δάνεια στα 160 μέλη του από ένα κεφάλαιο 80.000δρχ. Συνεχίστηκε με τους γεωργικούς πιστωτικούς συνεταιρισμούς οι οποίοι ιδρύθηκαν κατά εκατοντάδες, στην αρχή με την ενθάρρυνση της Εθνικής τράπεζας και Αγροτικής Τράπεζας Ελλάδος.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει , η ίδρυση των Γεωργικών Πιστωτικών Συνεταιρισμών, όπως λέγονταν , γίνονταν για να διασφαλιστούν οι τράπεζες για τα καλλιεργητικά δάνεια που κυρίως χορηγούσαν στους αγρότες. Η αλληλέγγυα υποχρέωση την οποία αναλάμβαναν τα μέλη των συνεταιρισμών ,διασφάλιζε κατά τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των Τραπεζών. Αυτός ήταν και ο λόγος της αθρόας ίδρυσης τους. Συνεπώς δεν έχουμε σε καμία περίπτωση πιστωτικούς συνεταιρισμούς τύπου Ραιφάξιν που συγκέντρωναν κεφάλαια από τα μέρη τους και τα δάνειζαν σε όσους είχαν ανάγκη. Κάτι τέτοιο δεν θα το ήθελαν οι δυο εμπορικές τράπεζες.

Η ουσιαστική συνεταιριστική πίστη αρχίζει πολύ αργότερα με την ίδρυση των πρώτων πιστωτικών συνεταιρισμών και λίγο αργότερα των πρώτων συνεταιριστικών τραπεζών . Ο αρχαιότερος πιστωτικός συνεταιρισμός της χώρας μας είναι ο πιστωτικός συνεταιρισμός τεχνοκρατών Λάμιας που σήμερα είναι η συνεταιριστική τράπεζα Λάμιας με πάνω από 16.000 μέλη .(Δαουτόπουλος, 2006).

Λειτουργούντες Πιστωτικοί συνεταιρισμοί το έτος 2005:

- **Αιτωλοακαρνανίας**
- **Αργολίδας**
- **Άρτας**
- **Αττικής**
- **Αχαΐας**
- **Βουτιάς**
- **Ηρακλείου**
- **Θεσσαλονίκης**
- **Καβαλάς**
- **Καστοριάς**
- **Κέρκυρας**

- **Κεφαλληνίας**
- **Κιλκίς**
- **Λάρισας**
- **Μαγνησίας**
- **Μεσσηνίας**
- **Ξανθής**
- **Τρικάλων**

Σήμερα λειτουργούν 20 πιστωτικοί συνεταιρισμοί οι οποίοι εκτός από την προσπάθεια που καταβάλουν για να συγκεντρώσουν τα απαιτούμενα κεφάλαια και να μετεξελιχτούν σε Συνεταιριστικές τράπεζες , δραστηριοποιούνται με τη χορήγηση δάνειων ή άλλων οικονομικών διευκολύνσεων στα μέλη τους. Αξίζει να τους αναφέρουμε γιατί δείχνουν παράλληλα μια αυξανόμενη συνεταιριστική συνείδηση στις περιοχές λειτουργίας τους. (Δαουτόπουλος ,2006).

Καταναλωτικοί συνεταιρισμοί

Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί είχαν μια αξιόλογη πορεία στη χώρα μας στο τελευταίο τέταρτο του περασμένου αιώνα. Σήμερα βρίσκονται σε φάση παρακμής και βαίνουν προς εξαφάνιση , εξαιτίας σειράς παραγόντων που θα αναλύσουμε στη συνέχεια.

Στην περίοδο της γοργής ανάπτυξης που ακλούθησε τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και του εξίσου καταστροφικού εμφυλίου, είχαμε τις πρώτες προσπάθειες για την ανάπτυξη καταναλωτικού συνεταιριστικού κινήματος. Η μορφή του καταναλωτικού συνεταιρισμού που ιδρύθηκε δεν είχε καμία σχέση με τους καταναλωτικούς του Ροτσντεϊλ που αναπτύσσονταν γοργά σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες. Ήταν στην ουσία οργανωμένες προσπάθειες προσφοράς οργανωμένης πελατείας στο εμπόριο μέσα από το σύστημα των διατακτικών. Το μέλος του καταναλωτικού συνεταιρισμού προμηθεύονταν μια διατακτική , την οποία παρέδιδε στο συμβεβλημένο κατάστημα από το οποίο αγόραζε τα αγαθά που επέλεγε.

Αξιόλογη ανάπτυξη των καταναλωτικών συνεταιρισμών έχουμε με τη συνδρομή των Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών οι οποίες ιδρύσαν Συνεταιριστικά Σουπερ Μάρκετ χωρίς όμως και πάλι να στηρίζονται στις αρχές του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού του Ροτσντεϊλ. Στη δεκαετία του 1990 αρχίζει η

παρακμή και σήμερα υπάρχουν πολύ λίγες Ενώσεις που διατηρούν καταστήματα λιανικής πώλησης..

Η κατάσταση έφτασε σήμερα σε σημεία που προκαλούν . Σε αγροτικές περιοχές καταστήματα πολυεθνικών επιχειρήσεων λιανικής πώλησης με τεράστια κεφάλαια, εισάγουν και πωλούν προϊόντα ανταγωνιστικών χώρων που αποτελούν κύρια προϊόντα ανταγωνιστικών χώρων που αποτελούν κύρια προϊόντα για τις αγροτικές περιοχές.

Η ουσιαστική ανάπτυξη των καταναλωτικών συνεταιρισμών φθάνει στη χώρα μας στη δεκαετία του 1960. Ο Χουρμουζιάδης (2001) καταγράφει τους λόγους στους οποίους οφείλεται ακόμη και σήμερα ή μη ανάπτυξη καταναλωτικών συνεταιρισμών:

- Παρανόηση και παραποίηση της έννοιας και των σκοπών του καταναλωτικού συνεταιρισμού,
- Ο τύπος του κλειστού ομοιοεπαγγελματικού και ομοιοϋπαλληλικού καταναλωτικού συνεταιρισμού,
- Εσφαλμένη πρόταξη της παροχής πίστωσης και όχι της πώλησης με μετρητά,
- Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί από ανταγωνιστές γίνονται μέσον προσφοράς πελατείας στο εμπόριο , με πίστωσης και εκπτώσεις, που σήμερα ιδιαίτερα παρεμποδίζει την ανάπτυξη υγιών καταναλωτικών συνεταιρισμών,
- Έλλειψη ενδιαφέροντος μελών

Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί είναι σήμερα περισσότερο από ποτέ απαραίτητοι στη χώρα μας για τη προστασία του εισοδήματος των καταναλωτών.(Δαουτόπουλος, 2006).

Αγροτικοί συνεταιρισμοί

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αποτελούν μια από τις σημαντικότερες οργανώσεις των αγροτών σε πολλές χώρες του κόσμου και ιδιαίτερα στις πιο ανεπτυγμένες από αυτές.

Ο πρώτος αγροτικός συνεταιρισμός ιδρύθηκε τον 13^ο αιώνα από τους Ελβετός τυροκόμους που συνασπιστήκαν για την παράγωγη και διάθεση του προϊόντος τους.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός είναι μια κοινωνικοοικονομική οργάνωση αγροτών και αγροτισσών που έχουν κοινά ενδιαφέροντα η επιδιώξεις , μετέχουν εθελοντικά στην οργάνωση , δεν αποβλέπουν (αποκλειστικά) στο κέρδος αλλά στην οικονομική και κοινωνική ευημερία τους.

Ο πρώτος συνεταιριστικός νομός που ρύθμιζε θέματα όλων των μορφών συνεταιρισμών (αγροτικών και αστικών) ήταν ο Νομός 602/1915. Συντάχτηκε με βάση τον αντίστοιχο γερμανικό νόμο. Ήταν εμάς πολύ προοδευτικός για την εποχή του νομός και παρέμεινε σε ισχύ για 65 χρόνια ,Στο διάστημα αυτό έγιναν εκατοντάδες τροποποιήσεις του. Ο Νομός 602/1915 βοήθησε αξιόλογα στην ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος .

Το Νόμο 602/1915 αντικατέστησε ο Νομός 921 του 1979 που ήταν και ο πρώτος Νομός που συντάχτηκε ειδικά για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς , οι οποίοι και αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των συνεταιρισμών που λειτουργούν. Το νόμο αυτό τροποποίησε όσον αφορά τον τρόπο εκλογής των μελών του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου των Συνεταιρισμών ο Νομός 1257/1989 «για την αποκατάσταση της δημοκρατικής λειτουργίας των Συνεταιριστικών Οργανώσεων».

Με τον Νόμο αυτό αρχίζει και η παρακμή του συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας. Τέλος στις 18 Απριλίου 1985 δημοσιεύτηκε ο Νομός 1541 που κατήργησε το Νόμο 921/1979 και όλες τις προηγούμενες διατάξεις που έρχονταν σε αντίθεση με αυτόν.

Ο Νομός 1541/85 εισήγαγε από μεταβολές στα θεσμικά δομικά και λειτουργικά στοιχεία των αγροτικών συνεταιρισμών που αναλύονται εκτενεστέρα από άλλου ερευνητές (Παπαγεωργίου 2004) .Το 1993 ψηφίστηκε ο Νομός 2169 «περί Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και άλλων διατάξεων» Το 2000, αφού στο μεταξύ έκαναν την εμφάνιση τους μερικές τροποποιήσεις του Νομού 2169/1993 , δημοσιεύτηκε ο Νομός 2810 με αντικείμενο τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις .(Δαουτόπουλος ,2006).

Παραγωγικοί συνεταιρισμοί

Οι παραγωγικοί οι μεταποιητικοί συνεταιρισμοί ιδρύονται τόσο από αγρότες όσο και από εργάτες με την καταβολή μερίδων , αλλά και με τη δανειοδότηση μέσα από το τραπεζικό πιστωτικό σύστημα (Κλημης 1947, Λαμπερ 1963). Πολύ συχνά, ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής κρίσης , οι εργάτες αναλαμβάνουν να μετατρέψουν σε συνεταιρισμούς κεφαλαιοκρατικές επιχειρήσεις που δυσκολεύονται να επιβιώσουν ως τέτοιες (Demoustier,1984). Οι πρώτοι παραγωγικοί συνεταιρισμοί εμφανιστήκαν κατά τη δεκαετία του 1830 στη Γαλλία και είχαν ως βασικό τους θεωρητικού θεμελιωτή το Philippe Buchez (Λαμπερ ,1963, Demoustier 1984).(Δαουτόπουλος ,2006).

3.5 Συνεταιριστικές αρχές

- Η γενική συνέλευση του 1937,συνήλθε το 1937 στο Παρίσι στα πλαίσια του 15^{ου} Συνεδρίου του Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης. Είναι η πρώτη φορά που διατυπώνονται επίσημα διεθνείς συνεταιριστικές αρχές μετά από αυτές που διατύπωσαν οι σκαπανείς του Ροτσντεϊλ(οι αρχές και οι κανονισμοί λειτουργίας του συνεταιρισμού του Rochdale ήταν πολλές, αλλά οι πιο αξιολογες από τις αρχές του συνεταιρισμού που αποτελούν πρότυπα για τη λειτουργία των μεταγενέστερων συνεταιρισμών) στις οποίες βέβαια στηρίχτηκαν .Το συνέδριο διατύπωσε 7 αρχές λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις που σημειωθήκαν στο παγκόσμιο συνεταιριστικό κίνημα. Οι αρχές αυτές είναι:
- Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή
- Δημιουργικός έλεγχος του συνεταιρισμού
- Αναλογική επιστροφή του πλεονάσματος
- Περιορισμένη αμοιβή
- Πολιτική και θρησκευτική ουδετερότητα
- Συλλογές μόνον τοις μετρητοίς
- Εκπαίδευση των μελών

Τρεις περίπου δεκαετίες αργότερα στη Γενική Συνέλευση της Βιέννης 1966, οριστικοποιήθηκαν οι νέες μεταβολές στις Συνεταιριστικές Αρχές. Οι νέες αρχές που καθιέρωσε η Γενική Συνέλευση του 1966 ήταν :

- Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή
- Δημοκρατικός έλεγχος του συνεταιρισμού
- Περιορισμένη αμοιβή στο συνεταιριστικό κεφάλαιο
- Δίκαια δύναμη του πλεονάσματος
- Συνεταιριστική εκπαίδευση των μελών
- Συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών

Η περίοδος που προηγήθηκε ανάμεσα στη δεύτερη και τρίτη γενική συνέλευση της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης έφερε πολλές αλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο που δεν μπορούν να αγνοηθούν.

Η Γενική συνέλευση της Διεθνούς Συνεργατικής ένωσης έλαβε χώρα στο Μάντσεστερ της Μεγάλης Βρετανίας στις 23 Σεπτεμβρίου του 1995. Οι νέες συνεταιριστικές αρχές είναι τώρα 7 και αφορούν τις εξής:

- **Πρώτη αρχή: Εθελοντική και Ανοιχτή Συμμέτοχη :** Οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές οργανώσεις , ανοιχτές σε όλα τα άτομα που χρειάζονται τις υπηρεσίες τους και είναι πρόθυμα να αναλάβουν τις υποχρεώσεις των μελών , χωρίς διακρίσεις φύλου , κοινωνικής προέλευσης , πολιτικών πεποιθήσεων, φυλετικής καταγωγής και θρησκευτικών πεποιθήσεων.
- **Δεύτερη αρχή: Δημοκρατικός έλεγχος από τα μέλη :** Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις που ελέγχονται από τα μέλη τους που συμμετέχουν δραστήρια στη διαμόρφωση πολιτικών και στη λήψη αποφάσεων. Άνδρες και γυναίκες που εκλέγονταν στη διοίκηση ελέγχονται για τη δράση τους από τα μέλη του συνεταιρισμού. Στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς , τα μέλη έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου (μια ψήφος για κάθε μέλος) και οι συνεταιρισμοί σε αλλά επίπεδα οργάνωσης υπακούν στις αρχές της δημοκρατικής οργάνωσης.
- **Τρίτη αρχή: Οικονομική Συμμέτοχη των μελών :** Τα μέλη των συνεταιρισμών συμμετέχουν στο σχηματισμό του κεφαλαίου του Συνεταιρισμού και ελέγχουν δημοκρατικά τα κεφάλαια του συνεταιρισμού τους. Τα πλεονάσματα του συνεταιρισμού μπορούν να χρησιμοποιήσουν : α) για την ανάπτυξη του συνεταιρισμού, β) για τη δημιουργία αποθεματικού ,γ) για διανομή μεταξύ των μελών ανάλογα με τις δοσολογίες που έχουν πραγματοποιήσει, δ) για την ενίσχυση άλλων δραστηριοτήτων που προβλέπονται από τα καταστήματα συνεταιρισμού.

- **Τέταρτη αρχή :** Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις αυτοβοήθειας που ελέγχονται από τα μέλη τους . Τυχόν συνεργασίες με άλλες οργανώσεις , ακόμη και κυβερνητικές , η λήψη κεφαλαίων από εξωτερικές πηγές , γίνεται με όρους που διασφαλίζουν το δημοκρατικό έλεγχο από τα μέλη του συνεταιρισμού και διατηρούν την αυτονομία του.
- **Πέμπτη αρχή: Εκπαίδευση, εξάσκηση και πληροφόρηση :** Οι συνεταιρισμοί φροντίζουν για την εκπαίδευση και κατάρτιση των μελών τους , των εκλεγμένων αντιπροσώπων , των στελεχών διαχείρισης και των εργαζομένων σε αυτούς έτσι ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν περισσότερο αποτελεσματικά στην πρόοδο και ανάπτυξη των συνεταιρισμών . Ταυτόχρονα η συνεταιριστική εκπαίδευση πρέπει να είναι εξωστρεφής ενημερώνοντας την κοινή γνώμη για την φύση και τα οφέλη που προκύπτουν από τη δράση του συνεταιριστικών οργανώσεων.
- **Έκτη αρχή : Συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών :** Οι συνεταιρισμοί υπηρετούν καλύτερα τα μέλη τους και ισχυροποιούν το συνεταιριστικό κίνημα όταν συνεργάζονται μεταξύ τους σε εθνικό , τοπικό , περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.
- **Εβδόμη αρχή : Ενδιαφέρον για την τοπική κοινωνία :** Οι συνεταιρισμοί δεν μπορούν να αδιαφορούν για την ευημερία των τοπικών κοινωνιών. Οι συνεταιρισμοί πρέπει να εργάζονται για εωσφορική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών μέσα από πολιτικές που εγκρίνουν τα μέλη τους.

Οι τρεις πρώτες αρχές αναφέρονται στην εσωτερική δυναμική που αποτελεί χαρακτηριστικό κάθε οργάνωσης ενώ οι τελευταίες τέσσερις αρχές καθορίζουν την εσωτερική λειτουργία του συνεταιρισμού και τις σχέσεις του συνεταιρισμού με τον χώρο που τον περιβάλλει.

Πρέπει να επισημάνουμε πως οι παραπάνω αρχές , αν και δεν είναι μονολιθικοί κανόνες που πρέπει να εφαρμοστούν κατά γράμμα ,δεν είναι ταυτόχρονα και ανεξάρτητες μεταξύ τους. Όταν κάποια από αυτές τις αρχές αγνοείται όλες οι άλλες αρχές χάνουν την αξία τους.

Συνεπώς, αν θέλουμε να αξιολογήσουμε έναν συνεταιρισμό δεν θα το κάνουμε με βάση μια από αυτές τις αρχές, αλλά πως ο συνεταιρισμός υπηρετεί και ενσωματώνει στην καθημερινή του λειτουργία το σύνολο αυτών των αρχών στην μια ολότητα. (Δαουτόπουλος ,2006).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης

4.1 Η εξέλιξη του θεσμού των Κοι.Σ.Π.Ε στην Ελλάδα

Ο θεσμός των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης , η πρώτη επίσημα θεσμοθετημένη μορφή κοινωνικής επιχειρηματικότητας στη χώρα μας , συμπλήρωσε ήδη 12 χρόνια αναπτυξιακής πορείας.

Οι Κοι.Σ.Π.Ε θεσμοθετήθηκαν με το νόμο 2716/99. Στην θεσμοθέτηση τους συνέβαλλαν σημαντικά : Το κίνημα μερίδας επαγγελματιών ψυχικής υγείας που θεωρούσαν την επαγγελματική απασχόληση προϋπόθεση της κοινωνικής της επανένταξης και της ολοκλήρωσης της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στη χώρα μας , η αμέριστη στήριξη και οι πρωτοβουλίες της τότε Δ/σης Ψυχικής Υγείας ΥΥΚΑ (Υπουργείο Υγεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης) καθώς και η θεσμική υποστήριξη στελεχών της Ευρωπαϊκής επιτροπής.

Οι Κοι.Σ.Π.Ε αποτελούν μια νέα μορφή συνεταιριστικής επιχειρηματικής δράσης ειδικά για τα άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα με τα παρακάτω ιδιαίτερα χαρακτηριστικά :

- Έννοια σύντομη νομική και φορολογική οντότητα.
- Αναπτύσσουν οποιαδήποτε επιχειρηματική , παραγωγική και εμπορική δραστηριότητα και λειτουργούν ταυτόχρονα και ως Μονάδα Ψυχικής Υγείας.
- Βασικός στόχος του είναι η κοινωνική ενσωμάτωση και η επαγγελματική ένταξη των ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα συμβάλλοντας στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτοδυναμία.
- Λειτουργούν με ένα ευνοϊκό λειτουργικό καθεστώς
- Στηρίζονται σε μια πρωτοποριακή εταιρική σχέση (ψυχικά ασθενείς – επαγγελματίες ψυχικής – φορείς και άτομα).

Το Νοέμβριο του 2002 ιδρύθηκε στη Λερό ο πρώτος Κοι.Σ.Π.Ε με πολύ μεγάλη συμμετοχή της τοπικής κοινότητας και των φορέων του νησιού. Ανάπτυξε αμέσως μετά την ίδρυση του παραγωγική εργαστήρια του κρατικού θεραπευτηρίου Λερού σε παραγωγικές δράσεις του Κοι.Σ.Π.Ε.(Πόλα Νικόλαου, 2011).

Έως το τέλος του 2005 ιδρύονται συνολικά 10 Κοι.Σ.Π.Ε ιδιαίτερα συνέβαλλε στην διεύρυνση του θεσμού η υποστήριξη από την Α.Σ. << Συνέργια >> της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL.

Το 2005 ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός αποτελεί η αξιολόγηση των Κοι.Σ.Π.Ε ως Πανευρωπαϊκή <<Καλή Πρακτική>> δημόσιας πολιτικής για την οικονομία και κοινωνική επανένταξη των ψυχικά πασχόντων εξέτιες των εξής χαρακτηριστικών:

- Ενδυναμώνουν την κινητοποίηση της τοπικής κοινωνίας.
- Διευκολύνουν και προάγουν την << από κάτω προς τα πάνω >> προσέγγιση στη λήψη αποφάσεων.
- Διασφαλίζουν τη συμβατότητα μεταξύ οικονομικών και κοινωνικών στόχων ενισχύοντας σχέσεις συνεργασίας και δικτύωσης για τους πλέον ευάλωτους.
- Διευκολύνουν τη συμμετοχή στην απασχόληση και τη πρόσβαση όλων σε πόρους , δικαιώματα, αγαθά και υπηρεσίες.

Το 2009 υπογράφηκε μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του ΥΥΚΑ και του Ευρωπαϊκού Επίτροπου V.Spidia για την εδραίωση και την ολοκλήρωση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης στην Ελλάδα. Στο άρθρο 9 μετά και από παρεμβάσεις των στελεχών της Ε.Ε αναφέρεται ότι οι ελληνικές αρχές επιβεβαιώνουν την ανάγκη στήριξης και εξασφάλισης της ομαλής λειτουργίας των Κοι,Σ,Π,Ε και δεσμεύονται για την προώθηση αναγκαίων πράξεων.

Το γεγονός αυτό συνέβαλλε σημαντικά στη χρηματοδότηση αυτή επέτρεπε στους Κοι.Σ.Π.Ε , να αναπτύξουν την ανάγκη υλικοτεχνική υποδομή και να απασχολούν ως το τέλος της χρηματοδότησης 100 περίπου χρόνια ψυχικά πάσχοντες.

Το 2009 ωριμάζει η ανάγκη για δημιουργία Πανελλαδικού Οργανισμού εκπροσώπησης των Κοι.Σ.Ε.Π. και εκλέγεται προσωρινή συντονιστική επιτροπή. Το 2010 η ΠΕΥΑΕΕ αναλαμβάνει την υλοποίηση του έργου << Προπαρασκευαστικές Δράσεις και Ενέργειες Δημοσιότητας για τη Σύσταση του Δευτεροβάθμιου οργάνου των Κοι.Σ.Ε.Π >> μετά από πρόταση της Προσωρινής Συντονιστικής Επιτροπής. Στις 11/2/2011 ιδρύθηκε η Πανελληνιά Ομοσπονδία Κοι.Σ.Π.Ε (Π.Ο.Κ.οι.Σ.Π.Ε), η οποία αποτελεί το πρώτο Δευτεροβάθμιο όργανο φορέων κοινωνικής οικονομίας Ελλάδα και το πρώτο επίσημο συλλογικό όργανο των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης. Σήμερα, λειτουργούν σε Πανελλαδικό επίπεδο 16 Κοι.Σ.Π.Ε ενώ παράλληλα αναπτύσσονται από φορείς νέες πρωτοβουλίες σύστασης Κοι.Σ.Π.Ε.

σε ολόκληρη τη Ελλάδα (Καβαλά, Αθήνα, Θεσ/νίκη ,Πειραιάς ,Λάρισα, Βόλος ,Ρέθυμνο, κ.α.). (Πόλα Νικόλαου, 2011).

4.2 Νομικό πλαίσιο Κοινωνικής Οικονομίας

Η Κοινωνική Οικονομία , δεν είχε ιδιαίτερη προσοχή στην ελληνική νομοθεσία και δεν υπήρχε ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο αλλά και χρηματοδοτική στήριξη για την δημιουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων. Ο Ν.4019/2011 είναι το πρώτο θεσμικό πλαίσιο το οποίο προσδίδει σημαντικές προοπτικές για την ουσιαστική ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας .

Με την ψήφιση του νομού 4019/2011 για την Κοινωνική Οικονομία και την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα δημιουργήθηκε η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση έχοντας ως στόχο να αυξηθούν οι δυνατότητες απασχόλησης για άτομα που ανήκουν στις ευάλωτες πληθυσμιακά ομάδες.

Συμφώνα με τον νόμο 4019/2011 (ΦΕΚ 216/Α΄/30.9.2011) Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις η Κοινωνική οικονομία είναι το σύνολο των οικονομικών, επιχειρηματικών, παραγωγικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων , οι οποίες αναλαμβάνονται από νομικά πρόσωπα η ενώσεις πρόσωπων , των οποίων ο καταστατικός σκοπός είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμπεριφορών.

Όσον αφορά την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ..ΕΠ.), ως φορέας της Κοινωνικής Οικονομίας είναι ο αστικός συνεταιρισμός με κοινωνικό σκοπό και διαθέτει εκ του νόμου την εμπορική ιδιότητα. Τα μέλη της Κοιν.Σ.ΕΠ. μπορούν να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα .Τα μέλη της συμμετέχουν σε αυτήν με μια ψήφο , ανεξάρτητα από τον αριθμό των συνεταιριστικών μερίδων που κατέχουν. Ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό τους , οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις διακρίνονται στις εξής κατηγορίες : α) Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης , οι οποίες αφορούν στην ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Ποσοστό 40% κατ' ελάχιστου των εργαζομένων στις επιχειρήσεις αυτές ανήκουν υποχρεωτικά στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε) θεωρούνται αυτοδικαίως Κοινωνικές Συνεταιριστικές

Επιχειρήσεις Ένταξης και υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νομού .Οι Κοι.Σ.Π.Ε διέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν 2716/1999 και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του παρόντος νόμου και του 16667/1986, καθώς και όσον ορίζει το άρθρο 12 του ν.3842/2010.

Βάσει του ιδίου νομού και συγκεκριμένα του άρθρου 14 δημιουργήθηκε στο Υπουργείο Εργασίας Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας στη Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας , το οποίο είναι δημόσιο βιβλίο που τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή . Το μητρώο τηρείται στο Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης .

Η πρόσβαση σε αυτό γίνεται από οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο και αποτελείται από τα εξής επιμέρους μητρώα :

- α) Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά οι Κοι.Σ.επ. οι οποίες συστήνονται με βάση τον παρόντα νόμο και οι Κοι.Σ.Π.Ε. του νόμου 2716/199. Με την εγγραφή τους οι Κοιν.Σ.ΕΠ. και οι Κοι.Σ.Π.Ε αποκτούν πρόσβαση στα χρηματοδοτικά εργαλεία του άρθρου 9 και αποβλέπουν των οικονομικών κινήτρων και μέτρων στήριξης του άρθρου 10.
- β) Ειδικό Μητρώο άλλων φορέων Κοινωνικής Οικονομίας , στο οποίο εγγράφονται προαιρετικά οι υφισταμένης νομικές μορφές , οποίες πληρούν σωρευτικά τα ακόλουθα κριτήρια :
 - αα) έχουν ως αποκλειστικό καταστατικό σκοπό την κοινωνική ωφελεία μέσω της παράγεις αγαθών τις παροχής υπηρεσιών συλλογικού και κοινωνικού χαρακτήρα,
 - ββ) αποδίδουν προτεραιότητα στα άτομα και την εργασία έναντι του κεφαλαίου ,
 - γγ) εφαρμόζουν δημοκρατικά συστήματα λήψης αποφάσεων ,
 - δδ) έχουν αυτονομία στη διοίκηση και διαχείριση των δραστηριοτήτων τους,
 - εε) προβλέπουν τη χρησιμοποίηση των κερδών τους για τους καταστατικούς σκοπούς τους και δευτερευόντως τη δυνατότητα περιορισμένης έκτασης διανομής των κερδών αυτών,
 - στστ) λειτουργούν με βάση την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης,
 - ζζ) οι δραστηριότητες τους εντάσσονται αποκλειστικά σε μια από τις κατηγορίες της παραγράφου 2 του άρθρου 2 και
 - ηη) αναπτύσσουν της δραστηριότητες τους τουλάχιστον επί μια τριετία πριν από την υποβολή της αίτησης εγγραφής στο Μητρώο.

Οι φορείς Κοινωνικής Οικονομίας που εγγράφονται στο Ειδικό Μητρώο μπορούν να χρηματοδοτούνται από το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης και να εντάσσονται στο ν. 3908/2011(Α'8).

Στο άρθρο 15 αναφέρεται ο συντονιστικός φορέας πολιτικών ανάπτυξης της Κοινωνικής Οικονομίας . Η Ειδική Υπηρεσία για την Ενσωμάτωση των Αρχών της EQUAL και για τη διαχείριση δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος <<Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού >> που έχει συσταθεί με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 4 και την περίπτωση ε' της παραγράφου 5 του ν.3614/2007 (Α'267) και λειτουργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ' αριθμό 180691/7.2.2001 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ,Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (Β'148), όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει , μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Οικονομία». Υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης , η όποια συστήθηκε ,με το π.δ. 475/1993(Α'205) και μετονομάστηκε με τη παρ. 3 του άρθρου 18 του ν.2224/1994 (Α'112) και είναι αρμόδια για το σχεδιασμό , το συντονισμό ,την παρακολούθηση και την αξιολόγηση όλων των αναγκαίων πολιτικών και ενεργειών που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και την ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας. (ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ) Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις Άρθρο 1-15 σελ.6369-6374).

Το επόμενο νομοθετικό πλαίσιο στον τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας μετά τον νόμο 4019/2011 είναι το νομοσχέδιο 4430/2016(ΦΕΚ 205/Α/31.10.2016.

Για την εφαρμογή του παρόντος νομού ως Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία ορίζεται το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που στηρίζονται σε μια εναλλακτική μορφή οργάνωσης των σχέσεων παράγωγης, διανομής, κατανάλωσης και επανεπένδυσης , βασισμένη στις αρχές της δημοκρατίας , της ισότητας ,της αλληλεγγύης , της συνεργασίας, καθώς και του σεβασμού στον άνθρωπο κα το περιβάλλον.

Ο σκοπός του παρόντος νομού είναι η δημιουργία του νομοθετικού πλαισίου για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία ως μορφή εναλλακτικής οργάνωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων. Ειδικότερα ο νομός στοχεύει : α) στη διάχυση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε όλους τους δυνατούς τομείς

οικονομικής δραστηριότητας και β) στη στήριξη και την ενίσχυση των παραγωγικών επιχειρημάτων αυτοσχεδιάσεις και της συλλογικής κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Με τον νόμο αυτόν ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη σύνταξη , στη λειτουργία και τη διοικητική εποπτεία των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Άλλο ένα άρθρο που χρήζει ιδιαίτερης σημασίας είναι το άρθρο είναι το άρθρο 3 το οποίο αναφέρεται στους Φορείς Κοινωνικής και αλληλέγγυας Οικονομίας οι όποιοι είναι

- α) Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του αρθρου14,
- β) Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) που διέπονται από το άρθρο 12 του ν. 2716/1999(Α΄ 96), συμπληρωματικά από τις διατάξεις του ν 1667/986(Α΄196) του άρθρου 12 του ν. 3842/2010 (Α΄158)και του παρόντος νομού,
- γ) Οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων , που συστήνονται με το άρθρο 24,
- δ) Οποιοδήποτε άλλο μη μονοπρόσωπο νομικό πρόσωπο, εφόσον έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα, όπως ιδίως αγροτικοί συνεταιρισμοί του ν.4384/2016(Α΄78) αστικοί συνεταιρισμοί του ν.1667/1986 και Αστικές Εταιρείες των άρθρων 741 επ. του Α.Κ.

Σε αυτή τη λογική, στο άρθρο 5 γίνεται αναφορά στη συμμετοχή των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας οι όποιοι έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση από το Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας , το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης , σύμφωνα με την περίπτωση γ΄ παρ. 1 του άρθρου 4 του ν.3912/2011(Α΄) και μπορεί να υπάγονται στις διατάξεις του ν.3908/2011(Α΄8). Αντιστοίχως, προβλέπεται η δυνατότητα ένταξης σε προγράμματα στήριξης της επιχειρηματικότητας και σε προγράμματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού(Ο.Α.Ε.Δ) συνεχίζοντας την ανάλυση του νομοθετικού πλαισίου, παρατηρείται πως στο άρθρο 10 προσδιορίζεται η έννοια του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας στήριξη της εργασίας. Σκοπός του Ταμείου είναι η χρηματοδότηση προγραμμάτων και δράσεων για την ενίσχυση των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, όπως αυτοί ορίζονται στο παρόντα νόμο. Οι πόροι του Ταμείου προέρχονται από τον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων (εθνικό ή/και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος), καθώς και από άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Στη συνέχεια τα άρθρα 12 και 13 παρουσιάζουν τις επιτροπές για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία. Ειδικότερα, στο άρθρο 12 αναφέρεται στην

Εθνική Επιτροπή για την Κοινωνική Οικονομία η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Οι συμμετέχοντες σε αυτή την επιτροπή προέρχονται από επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς. Έπειτα, στο άρθρο 13 συστήνεται η Συντονιστική Επιτροπή για την Κοινωνική και αλληλέγγυα Οικονομία. Εκπρόσωποι από τα συναρμόδια υπουργεία είναι αυτοί που λαμβάνουν συμμετοχή στην επιτροπή αυτής της μορφής.

Τέλος αποτελεί το άρθρο 36 που αναφέρει την σύσταση της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που υπάγονται απευθείας στη δικαιοδοσία του αρμόδιου Υπουργού για θέματα Κοινωνικής Οικονομίας. (ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ) Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και Ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις Άρθρα 1-5 σελ 9295-297 , Άρθρα 10-13 σελ. 9299-9301 ,Άρθρο 36 9308-9309).

Ως πλέον πρόσφατη εξέλιξη η οποία προσδιορίζει και διαμορφώνει το νομοθετικό πλαίσιο αποτελεί η ψήφιση του νόμου 4554/2018(ΦΕΚ 130/Α΄/18.7.2018) στις 18 Ιουλίου 2018 με τίτλο Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις –Αντιμετώπιση της αδήλωτης –εργασίας-Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων –Επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων και άλλων διατάξεων. Στο άρθρο 43 γίνεται λόγος για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία όπου χαρακτηριστικά αναφέρεται .

1. Το δεύτερο εδάφιο της παρ.5 του άρθρου 11 του ν.4430/2016 αντικαθίσταται ως εξής «Σε κάθε περίπτωση το επιβληθέν πρόστιμο δε ,μπορεί να είναι μικρότερο τω (200) ευρώ και μεγαλύτερο των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ»
2. Στο τέλος της 1 παρ 1 άρθρου 17 του νόμου 4430/2016 προστίθεται το νέο εδάφιο ως εξής « Μελή των Κοιν.Σ.ΕΠ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων μπορούν να γίνουν ενήλικα φυσικά πρόσωπα , χωρίς να απαιτείται να έχουν την ικανότητα για δικαιοπραξία ,κατά παρέκκλιση της παρ.1 του άρθρου 2 του νομού 1667/1986(Α΄196)».
3. Η περίπτωση β΄ της παρ.6 του άρθρου 26 του νόμου 4430/2016 αντικαθίσταται από τότε που ισχύει ως εξής

«Ως προς της ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις , τα μέλη του Συνεταιρισμού Εργαζομένων υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη, και από 1.1.2017 στον ΕΦΚΑ. Τα ανωτέρω πρόσωπα καταβάλλουν μέχρι 31.12.2016, για τους ανωτέρω κλάδους ασφάλισης, τις προβλεπόμενες για τον ΟΑΕΕ ασφαλιστικές εισφορές. Από 1.1.2017 καταβάλλουν τις ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπονται από τις παραγράφους 1 έως 3 του άρθρου 39 και την παρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) για τους ασφαλισμένους που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα και υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ βάσει των σχετικών διατάξεων του τέως ΟΑΕΕ. Μέλη του Συνεταιρισμού που ασκούν για λογαριασμό αυτού τεχνικές ή οικοδομικές εργασίες, για την άσκηση των οποίων υπάγονται στις ειδικές διατάξεις του ΣΤ΄ Κεφαλαίου του Κανονισμού Ασφάλισης του τέως ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, υπάγονται στην ασφάλιση του τέως ΙΚΑ - ΕΤΑΜ για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη και του τέως ΕΤΕΑΜ για επικουρική ασφάλιση και από 1.1.2017 στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ και του ΕΤΕΑΕΠ.

Αν τα μέλη του Συνεταιρισμού ασκούν παράλληλα και άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, μέχρι 31.12.2016 έχουν εφαρμογή οι σχετικές γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις των πρώην φορέων κύριας ασφάλισης, στους οποίους υπάγονται για την ασκούμενη επαγγελματική τους δραστηριότητα, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 2084/1992 (Α΄ 165) για τα μέλη του Συνεταιρισμού που έχουν υπαχθεί στην κοινωνική ασφάλιση μετά την 1.1.1993 (νέοι ασφαλισμένοι). Από 1.1.2017 έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.». (ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ) Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις –Εργαζομένων – Επιτροπή ασυνόδευτων ανηλίκων και άλλες διατάξεις. Άρθρο 43 σελ. 8928-8929).

4.3 Οι σύσταση των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) αποβλέπουν στην κοινωνική-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και συμβάλλουν στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια .Οι Κοι.Σ.Π.Ε. είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με περιορισμένη ευθύνη των μελών τους, εμπορική ιδιότητα και αποτελούν Μονάδες Ψυχικής Υγείας ,οι οποίες εντάσσονται στους Τομείς Ψυχικής Υγείας. Η μεριμνά για την ανάπτυξη τους και η εποπτεία τους ανήκουν στον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας και ασκούνται μέσω της Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας. Μπορούν να είναι ταυτόχρονα παραγωγικές ,καταναλωτικές, εμπορικές, προμηθευτικές, μεταφορικές, τουριστικές, οικοδομικές, πιστωτικές, αναπτυξιακές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές και πολιτικές μονάδες και να αναπτύσσουν οποιασδήποτε οικονομική δραστηριότητα .

Οι Κοι.Σ.Π.Ε. μπορούν :

- Να ιδρύουν και να διατηρούν καταστήματα πώλησης και υποκαταστήματα οπουδήποτε
- Να συμμετέχουν σε επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας εφόσον η συμμετοχή αυτή επιτρέπεται από ειδικές κατά περίπτωση διατάξεις. Ειδικότερα , μπορεί να συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Οικονομικού Σκοπού (Ε.Ο.ΟΣ.) ,Κοινοπραξίες, Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε), Ανώνυμες Εταιρείες (Α.Ε.) και Δημοτικές Επιχειρήσεις.
- Να συμμετέχουν σε αναπτυξιακά προγράμματα η να συμμετέχουν σε άλλες επιχειρήσεις η εταιρείες στην πραγματοποίηση τους και να συνεργάζονται μέσω κοινοπραξιών η προγραμματικών συμβάσεων με αλλά φυσικά η νομικά πρόσωπα δημόσιου η ιδιωτικού δικαίου, εταιρείες η άλλες ενώσεις κάθε τύπου, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη δραστηριοτήτων , από αυτές που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.
- Οι Κοι.Σ.Π.Ε. έχουν έδρα τους το δήμο στον όποιο εδρεύει η διοίκηση τους. Η επωνυμία τους περιλαμβάνει υποχρεωτικά τον ορό Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης και την έδρα. Μπορεί να περιλαμβάνει και διακριτικό τίτλο. Σε κάθε Τομέα Ψυχικής Υγείας συστήνεται και λειτουργεί αποκλειστικά ένας Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης. Η επωνυμία των Κοι.Σ.Π.Ε. διακρίνεται από την επωνυμία άλλων

συνεταιρισμών, οι όποιοι εδρεύουν στον ίδιο δήμο , αναπτύσσουν τις δραστηριότητες τους στον ίδιο Τομέα Ψυχικής Υγείας και έχουν τον ίδιο η παρεμφερή σκοπό . Στην επωνυμία δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνονται ονόματα φυσικών προσώπων επωνυμίες άλλων νομικών προσώπων.

Η σύσταση των Κοι.Σ.Π.ε ρυθμίζεται από τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 1 του ν.1667/1986(ΦΕΚ 196 Α΄) χωρίς τον περιορισμό για υπογραφή του καταστατικού από εκατό (100) τουλάχιστον πρόσωπα και πρόκειται για καταναλωτικό συνεταιρισμό. Απαιτείται άδεια σκοπιμότητας, η οποία χορηγείται από τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας μετά από εξέταση του προτεινομένου καταστατικού και αφού ληφθέν υπόψη οι δυνατότητες των Μονάδων Ψυχικής Υγείας . τα αναπτυξιακά δεδομένα της περιοχής δράσης και η γνώμη του Τομέα Ψυχικής Υγείας . Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις των παρ. 4 έως 8 του άρθρου 1 του ν. 1667/1989 εκτός από εδάφια δ΄ και ε΄ της παρ. 4.

Μελέτη των Κοι.Σ.Π.Ε μπορούν να γίνουν :

- Φυσικά πρόσωπα . ενήλικες η ανήλικοι τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών . οι όποιοι λόγω ψυχικής διαταραχής έχουν ανάγκη αποκατάστασης , όπως αυτή προσδιορίζεται από την αντίστοιχη Τομεακή Επιτροπή Ψυχικής Υγείας , ανεξάρτητα από τη διαμονή (Προσωρινή Κατοικία, Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης του παρόντος νομού , νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ , κυρίως ψυχιατρικό, Πανεπιστημιακά Ψυχιατρικά Νοσοκομεία η άλλες Μ.Ψ.Υ), χωρίς να απαιτείται να έχουν την ικανότητα για δικαιοπραξία και τα παρέκκλιση των διατάξεων του Αστικού Κώδικα και των νομών Περί Συνεταιρισμών .Τα μελέτη αυτής της κατηγορίας αποτελούν τουλάχιστον το 35% του συνόλου των μελών.
- Ενήλικες που εργάζονται στο χώρο της ψυχικής υγείας , όπως εργοθεραπευτές, εκπαιδευτές και άλλες κατηγορίες επαγγελματιών της ψυχικής υγείας . Επιτρέπεται η συμμετοχή των δημοσίων υπάλληλων η ψυχιατρικών η ψυχολόγων κλάδου Ε.Σ.Υ. Τα μελέτη αυτής της κατηγορίας δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν το 45% του συνόλου των μελών.
- Δήμοι , κοινότητες η αλλά φυσικά η νομικά πρόσωπα δημοσίου η ιδιωτικού , εφόδων προβλέπεται από το καταστατικό των συνεταιρισμών , και ειδικότερα τα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. κυρίως τα Ψυχιατρικά Νοσοκομεία . τα Γενικά

Νοσοκομεία . τα Πανεπιστημιακά Ψυχιατρικά , τα Ν.Π.Ι.Δ. τα όποια έχουν αναπτύξει Μονάδες Ψυχικής Υγείας και υπάγονται στο κατά περίπτωση Τομέα Ψυχικής Υγείας .Τα μελή αυτής της κατηγορίας δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν το 20% του συνόλου των μελών.

Μελή των Κοι.Σ.Π.Ε δεν μπορεί να γίνουν νομικά η φυσικά πρόσωπα τα όποια μετέχουν σε άλλο συνεταιρισμό, ο όποιος έχει τον ίδιο η παρεμφερή σκοπό και έχει την έδρα του στον ίδιο Τομέα Ψυχικής Υγείας.

Τα μελή των συνεταιρισμών μπορεί να απασχολούνται στους Κοι.Σ.Π.Ε ως εξής:

- Τα μελή της πρώτης κατηγορίας μπορεί να παρέχουν εργασία στους Κοι.Σ.Π.Ε. και να αμείβονται ανάλογα με την παραγωγικότητα τους και το χρόνο της εργασίας τους , όπως προβλέπεται από τον κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας του κατά περίπτωση Κοι.Σ.Π.Ε..Αν τα απασχολούμενα μελή της κατηγορίας αυτής έχουν σύνταξη γήρατος η αναπηρίας η επίδομα πρόνοιας η επιδόματα επανένταξης η οποιασδήποτε μορφής νοσήλιο η παροχή ,δεν χάνουν αυτές τις παροχές, αλλά συνεχίζουν να τις εισπράττουν ταυτόχρονα και αθροιστικά με την αμοιβή τους από το συνεταιρισμό.

Αν τα απασχολούμενα μελή της πρώτης κατηγορίας της παρ.6 εδ. α' δεν είναι ασφαλισμένα , ούτε καλύπτονται από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 18 του ν.2072/1992 ασφαίζονται από τους Κοι.Σ.Π.Ε. στους αντίστοιχους ασφαλιστικούς οργανισμούς των κλάδων τους.

- Τα μελή της δεύτερης κατηγορίας μπορεί να παρέχουν εργασία στους συνεταιρισμούς , με πλήρη η μερική απασχόληση, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το καταστατικό και τον κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας τους. Ειδικότερα , εργαζόμενοι σε Μονάδα Ψυχικής Υγείας του Τομέα Ψυχικής Υγείας με την όποια οι συνεταιρισμοί συνεργάζονται για σκοπούς μπορεί να απασχολούνται παράλληλα, να μετακινούνται η να αποσπώνται με συναίνεση τους στους Κοι.Σ.Π.Ε..Τα απασχολούμενα μελή αυτής της κατηγορίας δεν αμείβονται από τους Κοι.Σ.Π.Ε..Οι συνεταιρισμοί οφείλουν μόνο να καταβάλουν σε αυτά τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκαν λόγω της εργασίας τους σε αυτούς.(ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ) Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης Κοι.Σ.Π.Ε Άρθρο 12 σελ 1737-1739).

4.4 Ίδρυση και δραστηριότητα των Κοι.Σ.Π.Ε.

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται συνοπτικά 2 Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) , που λειτουργούν στην Ελλάδα . Μεγάλο ενδιαφέρον έχουν οι δραστηριότητες τους , οι περιοχές της χώρας που δραστηριοποιούνται και οι συμμετέχοντες. Στο επόμενο κεφάλαιο αναλύεται διεξοδικότερα ο Κοι.Σ.Π.Ε. Δυτικού Τομέα Ψυχικής Υγείας Περιφερικής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης και ο Κοι.Σ.Π.Ε Τομέα Ψυχικής Υγείας Ανατολικής Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής.

Γενικά , οι κατηγορίες δραστηριοτήτων , των Κοι.Σ.Π.Ε. είναι οι έξης :

- Αγροτικές καλλιέργειες (ταπητουργία , κηροπλαστική, ξυλουργική , επιπλοποιία, ραφεία, λαϊκή τέχνη , αρτοποιία, ζαχαροπλαστική, τυποποίηση αγροτικών προϊόντων)
- Τυπογραφία (έντυπα, φωτογραφίες)
- Υπηρεσίες (καθαρισμών , υποστήριξης, Αμέ, γραμματείας, στάθμευσης αυτοκινήτων , διαχείρισης περιβάλλοντος).
- Κηποτεχνία
- Εστίαση (εστιατόρια, κυλικεία , καφετερίες ,καφενεία)
- Λιανικό εμπόριο(ειδή διατροφής , λαϊκής τέχνης , ψυχαγωγίας
- Ανακύκλωση (χαρτιού)
- Καλλιτεχνία (ραδιόφωνο, σχέδιο)
- Διαφορά

Οι περισσότεροι συνεταιρισμοί δραστηριοποιούνται στις αγροτικές καλλιέργειες και στις υπηρεσίες. Ακολουθούν η εστίαση, το λιανικό εμπόριο και τα βιοτεχνικά εργαστήρια.

4.4.1 Δυτικής Θεσσαλονίκης

Ο κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙΣΠΕ) “ Δυτικής Θεσσαλονίκης” ιδρύθηκε στις 13/12/2005.Εδρεύει εντός του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης.

Ο συνεταιρισμός αυτός απασχολεί 140 μέλη συνολικά. Από το σύνολο τους οι 110 είναι άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα (Α κατηγορία), 22 είναι εργαζόμενοι

σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας (Β κατηγορία) και 8 είναι άλλα φυσικά ή νόμιμα πρόσωπα (Γ κατηγορία).

Οι δραστηριότητες που έχει αναπτύξει ο συνεταιρισμός από ιδρύσεως του έως τώρα είναι οι εξής:

- Αγροτικά εμπόρια και διακίνηση φρούτων και λαχανικών
- Κυλικείο Ψ.Ν.Θ
- Συνεργείο Ελαιοχρωματισμού
- Ξυλουργείο
- Κηροποιείο
- Ραφείο
- Συνεργείο Καθαρισμού
- Οινοποιείο
- Catering
- Αγιογραφία
- Ταβέρνα
- Κυλικείο Γ.Ν Παπανικολάου

Συνεργαζόμενοι Φορείς :

- Υπουργείο Υγείας Ε.Υ.Τ.Υ.Κ.Α
- Γενικό νοσοκομείο Παπανικολάου Ψυχιατρικό Θεσσαλονίκης
- Μ.Κ.Ο “Άρσις” Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων
- Μ.Κ.Φ. “Άγιος Παντελεήμονας”
- Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με αναπηρία Ε.Σ.Α Α.Μ.Ε.Α.
- Δήμος Παύλου Μελά Θεσσαλονίκης
- Συνήγορος του παιδιού
- Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης
- Γενικό Νοσοκομείο Γ. Γεννηματάς Θεσσαλονίκης
- Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Κ.Ε.Κ./Κ.Ψ.Υ Θεσ/νίκης
- Άσυλο του παιδιού Θεσ/νίκης
- Εκκλησίες Νοσοκομείων Θεσσαλονίκης
- Σ.Ο.Ψ.Υ Θεσσαλονίκης
- Σύλλογος “Αγάπη για το παιδί”

4.4.2 Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Ο Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε) «ΙΡΙΣ» ΤΟ.Ψ.Υ. ιδρύθηκε στις 20.12.2016 μετά από πρωτοβουλία του Ψυχιατρικού Τμήματος του Ιπποκράτειου Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης και της Εταιρείας Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Αποκατάστασης (Ε.Ψ.Υ.Κ.Α). Θεσμοθετήθηκε με τον Ν.2716/99 του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Αποβλέποντας στην κοινωνική –οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Ο συνεταιρισμός αυτός αριθμεί 55 ιδρυτικά μέλη. Από το σύνολο τους οι 36 είναι άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα (κατηγορία Α') 15 είναι επαγγελματίες ψυχικής υγείας (κατηγορία Β') και φορείς ιδιωτικού και δημόσιου δικαίου (κατηγορία Γ').

Οι δραστηριότητες που έχει αναπτύξει ο συνεταιρισμός από ιδρύσεως του έως τώρα είναι οι εξής:

- Συνεργείο Καθαρισμού
- Βιολογικός Αμπελώνας
- Υπηρεσίες Τροφοδοσίας

Συνεργαζόμενοι Φορείς

- Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης «Ιπποκράτειο»
- Επιτροπή Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Αποκατάστασης (Ε.Ψ.Υ.Κ.Α)
- Δήμος Προποντίδας Ν. Χαλκιδικής
- Πανελληνιά Οργάνωση Φροντίδας Ευαίσθητων Κοινωνικών Ομάδων (ΠΟ.Φ.Ε.Κ.Ο)

4.5 Συνεντεύξεις

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ι

Η συνέντευξη αυτή έχει συνταχθεί στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας “Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί περιορισμένης ευθύνης” και ο σκοπός είναι να ερευνήσουν την λειτουργία, τις πληροφορίες και τις συνήθειες του συγκεκριμένου κοινωνικού συνεταιρισμού περιορισμένης ευθύνης.

Έπειτα από συνάντηση με τον Πρόεδρο κ. Χατζηγεωργιάδη Στέλιο και τον ταμεία του συνεταιρισμού κ. Γεροντόπουλο Ιάκωβου, του Κοινωνικού συνεταιρισμού περιορισμένης ευθύνης Δυτικής Θεσσαλονίκης δόθηκαν πληροφορίες για την λειτουργία του συνεταιρισμού.

1. Πότε δημιουργήθηκε ο κοινωνικός συνεταιρισμός περιορισμένης ευθύνης;

Ιδρύθηκε την 13/12/2005 βάσει νόμου 2716/99 για την “ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών ψυχικής υγείας”. Ο ΚοιΣ.Π.Ε. είναι Νομικό πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Είναι μια ιδιαίτερη μορφή συνεταιρισμού , αφού ταυτόχρονα είναι παραγωγική και εμπορική μονάδα, αλλά και μονάδα ψυχικής υγείας.

2. Πόσα μέλη-εργαζομένους έχει ο συνεταιρισμός;

Τα μέλη του συνεταιρισμού προέρχονται από τρεις κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τους χρήστες ψυχικής υγείας οι οποίοι αντιπροσωπεύουν το 35% του συνόλου των μελών. Η δεύτερη κατηγορία είναι οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας που αντιπροσωπεύουν το 45 %. Η Τρίτη κατηγορία είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα , τα οποία δεν αντιπροσωπεύουν περισσότερα από το 20 % του συνόλου των μελών. Οι ΚοιΣ.Π.Ε. απασχολεί 120 εργαζομένους σε ειδικό παραχωρήσει κατά τη χρήση το ΨΝΘ (Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης) και στο κατάστημα του, που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης.

3. Ποια τα οφέλη του στο κοινωνικό σύνολο;

Τα τελευταία χρόνια ο Κοι.Σ.Π.Ε. δραστηριοποιείται κυρίως στην παροχή υπηρεσιών (καθαριότητα, catering, ελαιοχρωματισμοί κ.α) και λιγότερο στην παρασκευή προϊόντων (έπιπλα, κεριά κ.α.) που παραδοσιακά τον χαρακτήριζε. Ακολουθώντας λοιπόν την σημερινή κατάσταση της αγοράς και βιώνοντας την οικονομική κρίση.

- Μείωση συντάξεων
- Κατακράτηση προνομιακών επιδομάτων
- Περικοπή θεραπευτικού κίνητρου

Προσανατολίζονται στην αναζήτηση νέων δράσεων για την απασχόληση όσο δυνατόν περισσότερων επωφελούμενων, έχοντας πάντα στο νου μας ότι πρέπει να είναι ευέλικτοι, προσαρμοστικοί και καινοτόμοι.

Για όλους τους απασχολούμενους στο Κοι.Σ.Π.Ε. Η δουλειά αυτή είναι απόδειξη ότι μπορούν με υποστήριξη να είναι χρήσιμη και αποδοτικοί, διατηρώντας παράλληλα την αξιοπρέπεια τους .

4. Πως επιτυχαίνει τις επιδιώξεις του ο Κοι.Σ.Π.Ε.;

Για να επιτύχει της επιδιώξεις της , η Διοίκηση του Κοι.Σ.Π.Ε. Δυτικής Θεσσαλονίκης διαθέτει όλους τους απαραίτητους πόρους σε εγκαταστάσεις και ανθρώπινο δυναμικό φροντίζοντας συνεχώς για τη βελτίωση τούς, μέσα από τη θέσπιση και υλοποίηση συγκεκριμένων και μετρίσιμων στόχων ποιότητας.

5. Πως πραγματοποιούνται οι παραπάνω ενέργειες;

Όλες οι παραπάνω ενέργειες γίνονται με βασικό σκοπό την κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση και την επαγγελματική ένταξη των ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα.

Για την επιτυχία του σκοπού αυτού , η Διοίκηση του Κοι.Σ.Π.Ε. αποφάσισε και εγκατέστησε Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας σύμφωνα με τις αρχές του Διεθνούς Πρότυπου ΕΛΟΤ 1429:2008 για την ορθολογική και αποτελεσματική διαχείριση των

έργων/δράσεων που αναλαμβάνει να υλοποιήσει ώστε να αντλήσει το μέγιστο δυνατό όφελος.

6. Ποια είναι η επιστημονική /υποστηρικτική Ομάδα του Κοι.Σ.Π.Ε. Δυτικής Θεσ/νίκης ;

Η επιστημονική / υποστηρικτική ομάδα στελεχώνεται από ψυχολόγο /λογοθεραπευτή και Κοινωνιολόγο . Είναι υπεύθυνη για την υποδοχή και αξιολόγηση των νέων παραπομπών, την καταγραφή κενών θέσεων εργασίας και την τοποθέτηση στην κατάλληλη θέση εργασίας του ενδιαφερομένου- πρώην ασθενή σε συνεργασία πάντα με τους Υπευθύνους των Μονάδων και την Διοίκηση του Κοι.Σ.Π.Ε.

7. Ποιοι είναι οι στόχοι σας για το μέλλον;

- Βασικός σκοπός και στόχος του Κοινωνικού Συνεταιρισμού Δυτικής Θεσσαλονίκης μέσα από μια ουσιαστική, αδιάκοπη και επίπονη προσπάθεια είναι η κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση και η επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, συμβάλλοντας στην θεραπεία τους και στην κατά το δυνατό οικονομική τους αυτάρκεια μακριά από την περιθωριοποίηση και τον αποκλεισμό.
- Η βιωσιμότητα , η κερδοφόρα οικονομική δραστηριότητα ώστε να μπορέσει να επιβιώνει με βάση τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς εργασίας.
- Η διασφάλιση και η προαγωγή της κοινωνικής αλληλεγγύης σε κάθε έκφανση της δραστηριότητας της. Αυτό σημαίνει αλληλεγγύη , ισότητα προστασία και ασφάλεια , προς όλα τα μέλη και τους εργαζόμενους της επιχείρησης , προστασία του πελάτη , προαγωγή του κοινωνικού συνόλου , προστασία του περιβάλλοντος και υπηρεσία στις κοινωνικές αξίες της κοινότητας.
- Η ανάπτυξη, στόχος της επιχείρησης είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας για τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας από μέγιστο βαθμό που επιτρέπουν οι παράμετροι επιβίωσης της επιχείρησης, χωρίς ανάπτυξη η επιχείρηση περιορίζει τις ευκαιρίες απασχόλησης στην κοινότητα που δραστηριοποιείται .

Η ανάπτυξη επιτυγχάνεται με την εφαρμογή της κοινωνικής υπευθυνότητας , δηλαδή με την επένδυση στην ίδια την επιχείρηση των οικονομικών κερδών από τις υπάρχουσες επιχειρήσεις.

- Η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας στο ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης. Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου θα δίνεται προτεραιότητα στη δραστηριοποίηση σε παραγωγικό αντικείμενα εκτάσεως εργασίας .
- Η συνεργασία με φυσικά και νομικά πρόσωπα της κοινότητας όπως οι ΟΤΑ , σωματεία και ιδρύματα , με σκοπό την ανάπτυξη των υπηρεσιών και των σκοπών του Κοι.Σ.Π.Ε.
- Η δημιουργία θετικού εργασιακού κλίματος το οποίο θα βασίζεται στην ομαδική εργασία και την εξατομίκευση προσέγγιση .
- Τέλος επιδίωξη του συνεταιρισμού είναι η δικτύωση με άλλες παρεμφερείς επιχειρήσεις με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών , σχετικά με τη λειτουργία , τα προβλήματα και τις προοπτικές των συνεταιρισμών αλλά και την συνεργασία στην προώθηση κοινών στόχων.

8. Πως εκτιμάται το μέλλον των Κοι.Σ.Π.Ε στην Ελλάδα;

Όσο θα υπάρχει βούληση των κυβερνήσεων για να ενισχύσουν την κοινωνική οικονομία , η οποία ενισχύει τις ευάλωτες ομάδες (ψυχικά ασθενείς , ΑΜΕΑ ,ανέργους), οι Κοι.Σ.Π.Ε., οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί θα μπορούσαν να επιβιώνουν και να αναπτύσσουν τις δραστηριότητες τους.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΙΙ

Έπειτα από επικοινωνία με τον Πρόεδρο κ.Προκοπίου Θεοδόσιο ,του Κοινωνικού συνεταιρισμού περιορισμένης ευθύνης Ανατολικής Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής δόθηκαν πληροφορίες για την λειτουργία του συνεταιρισμού.

1. Πότε δημιουργήθηκε ο κοινωνικός συνεταιρισμός περιορισμένης ευθύνης;

Ο Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης Τομέα Ψυχικής Υγείας Ανατολικής Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής «ΙΡΙΣ» ιδρύθηκε στις 20.12.2016.

Πρόκειται για ένα Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με περιορισμένη ευθύνη των μελών του. Έχει παραγωγική- εμπορική ιδιότητα και συγχρόνως αποτελεί Μονάδα Ψυχικής Υγείας με σκοπό την ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα.

2. Πόσα μέλη-εργαζομένους έχει ο συνεταιρισμός;

Τα μέλη του Κοινωνικού Συνεταιρισμού Περιορισμένης Ευθύνης διαχωρίζονται σε τρεις κατηγορίες . Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα άνω των 15 ετών τα όποια αποτελούν το 35% του συνόλου . Η δεύτερη κατηγορία είναι οι επαγγελματίες υγείας με ποσοστό 45%. Η τρίτη κατηγορία είναι φορείς της Κοινότητας Δήμοι, Κοινότητες και φυσικά η νομικά πρόσωπα δημόσιου η ιδιωτικού δικαίου με ποσοστό 20%.

3. Ποια τα οφέλη του στο κοινωνικό σύνολο;

Τα τελευταία χρόνια ο ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών (καθαριότητα, catering, αμπελώνας). Έχοντας σκοπό τη δημιουργία και τη διατήρηση των προσφερόμενων θέσεων εργασίας σε άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα , που δικαιούνται ισότιμη επαγγελματική δράση και συμμετοχή στην οικονομική ζωή της χώρας, σε ένα περιβάλλον αλληλέγγυας κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Στόχος του ΚΟΙ.Σ.Π.Ε είναι να συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση και την αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων , ώστε να προωθηθεί η κοινωνική, αλληλέγγυα επιχειρηματικότητα και να υποστηριχτούν ενεργά άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα.

4. Πως επιτυχαίνει τις επιδιώξεις του ο Κοι.Σ.Π.Ε.;

Για να επιτύχει τις επιδιώξεις του ο Κοι.Σ.Π.Ε. διαθέτει όλα τα κατάλληλα μέσα και το απαραίτητο προσωπικό φροντίζοντας για την συνεχείς εξέλιξη και βελτίωση του.

5. Πως πραγματοποιούνται οι παραπάνω ενέργειες;

Για την πραγματοποίηση των παραπάνω , η Διοίκηση του Κοι.Σ.Π.Ε. Ανατολικής Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής , διευρύνει τη δυνατότητα άσκησης νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Θεσσαλονίκη με σκοπό τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας , μέσω της οποίας θα επιτευχθεί η αύξηση της αυτονομίας των

εργαζομένων με ψυχολογικά προβλήματα , καθώς και η βελτίωση των κοινωνικών και επαγγελματικών τους δεξιοτήτων.

6. Ποια είναι η επιστημονική /υποστηρικτική Ομάδα του Κοι.Σ.Π.Ε. Ανατολικής Θεσ/νίκης ;

Η επιστημονική / υποστηρικτική ομάδα στελεχώνεται από έναν ψυχολόγο , εργασιοθεραπευτή και έναν κοινωνιολόγο. Είναι υπεύθυνη για την υποστήριξη και παρακολούθηση των εργαζομένων –πρώην ασθενών στην αρχική φάση προσαρμογής στην εκμάθηση δεξιοτήτων αλλά και σε όλη τη διάρκεια παραμονής του ατόμου στο συγκεκριμένο εργασιακό χώρο. Ο έλεγχος και η υποστήριξη των εργαζομένων (Πρώην ασθενών) αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία του Συνεταιρισμού.

7. Ποιοι είναι οι στόχοι σας για το μέλλον;

- Βασικός στόχος του Κοι.Σ.Π.Ε. είναι η Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση και η επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα , συμβάλλοντας στην θεραπεία τους και στην κατά το δυνατό οικονομική τους αυτάρκεια. Η επαγγελματική τους κατάρτιση και αποκατάσταση των ατόμων αυτών , πραγματοποιείται με την ένταξη τους στις επιχειρηματικές δράσεις αναπτύσσει ο Κοι.Σ.Π.Ε.
- Προσπάθεια για επιμόρφωση και κατάρτιση του προσωπικού θα είναι συνεχής.

8. Πως εκτιμάται το μέλλον των Κοι.Σ.Π.Ε στην Ελλάδα;

Το μέλλον των Κοι.Σ.Π.Ε. στην Ελλάδα θα είναι ευοίωνα μιλώντας πάντα με αισιοδοξία , διότι ως τώρα στην Ελλάδα δεν δινόταν μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη του τρίτου τομέα δηλαδή της Κοινωνικής οικονομίας, Ευελπιστώντας τα επόμενα χρόνια να γίνουν σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης του τομέα αυτού .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στην χώρα μας τα ψυχιατρεία εξυπηρετούσαν για πολλά χρόνια τις ανάγκες των ψυχικά ασθενών σύμφωνα με τις δυνατότητες τους και τις κοινωνικές συνθήκες, η διαμονή στα ψυχιατρεία ήταν υποχρεωτικά παρατεταμένη ως και μόνιμη.

Όμως τα τελευταία χρόνια άλλαξε η άποψη για τον τρόπο νοσηλείας των ψυχικά ασθενών. Βασικό μέλημα της αλλαγής αυτής είναι η αποκατάσταση (κοινωνικά και επαγγελματικά) όλων των ψυχικά ασθενών. Όταν αναφερόμαστε στην αποκατάσταση εννοούμε την προσπάθεια να ενταχθεί και να ενσωματωθεί το άτομο με της ψυχικές διαταραχές στην κοινωνία.

Ο πιο πρόσφατος και αποτελεσματικός τρόπος για να επιτευχθεί η επαγγελματική αποκατάσταση ενός ατόμου με χρόνιες ψυχικές διαταραχές είναι οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης οι όποιοι επιτρέπουν την απασχόληση των ατόμων αυτών με την λειτουργία τους και την δυνατότητα οι ψυχικά ασθενείς να έχουν αποδοχές ανάλογα με την επαγγελματική τους απόδοση

Η δραστηριότητα μέσα στους Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης επιτρέπει στους ασθενείς να ασκούνται σε νέες δεξιότητες με σκοπό την ανεξαρτητοποίηση τους έχοντας ως αποτέλεσμα την αποδοχή τους στην κοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Μαυρίδης ,Σ.(2003). <<Συνεταιρισμός- Συνεταιρισμοί ,Ιστορία –Φιλοσοφία – Αποστολή η εναλλακτική λύση>>. Δ΄ έκδοση βελτιωμένη και συμπληρωμένη ,Θεσσαλονίκη . Εκδόσεις Γιαχουδη
2. Λαμπρός, Κ.(1999).<<Συνεταιρισμοί και Ανάπτυξη >> Τρίτη έκδοση ,Αθήνα Τυπωτό σ.21-44.
3. Szado G (2006). <<Co-operative identify>>a concept for economic analysis and evaluation of co-operative flexibility :the Dutch practice and the Hungarian reality in the diary sector >>, paper presented in Reclaiming the economy :the role of Cooperative Enterprise ,Ownership and control, An international conference on cooperative forms of organization University of Waves Institute ,Cardiff 6-8 September (2006)
4. Κενιδης, (2011). Συνεταιρισμοί , β΄ βελτιωμένη έκδοση .Θεσσαλονίκη .έκδοση Αφοί Κυριακίδη.
5. Γεώργιος Χ. Δάσκαλου,(1992). Κοινωνική Οικονομία Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί. Σύγχρονοι Εκδοτική .Αθήνα
6. Παπαγεωργίου Κ ,(2015). Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία .<<Θεωρία και Πρακτική >>.Β΄ Έκδοση. Αθήνα Εκδόσεις Σταμούλης.
7. Σταφύλιου Κ.& Παπαδόπουλος, Α.(2004).<<Οι μικροί γεωργοί στην Ελλάδα –Ποιοι και πως επιβιώνουν.>> ΕΚΚΕ σελ.313-334.Αθήνα :Εκδόσεις Gutenberg.
8. Κορρες, Γ.(1999) Συνεταιρισμός και οικονομική ανάπτυξη .Αθήνα: Ελλην.
9. Κιντης Σ. Δίκαιο συνεταιρισμών τεύχος Α,Β. Αθήνα.(1999).
10. Moulaert F. and Ailenet O. Social Economy, third sector and solidarity relations: a conceptual synthesis for history of present, urban studies,42(1) ,2037-2053.
11. Δ. Καπογιάννη, Τ. Νικολόπουλος (2011). Εισαγωγή στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία .
12. Κετζοπούλου ,Μ.(2003) Μελέτη υποβληθείσα στην Διαχειριστική Αρχή Υποαπασχόλησης και στο Εθνικό θεματικό Δίκαιο Κοινωνικής Οικονομίας με θέμα κοινωνική οικονομία Εννοιολογικοί ορισμοί και υπάρχουσα κατάσταση Κ.Π. Equal α΄κυκλου ,Αθήνα.

13. ECOTEC. (2001), Evaluation of third system and employment pilot action-final report, ECOTEC Research and consulting Limited. Βρυξέλες .
14. Cambell M (1999). The third system employment and local development, University, mimeo .Ηνωμένο Βασίλειο.
15. Borgaza C., Olabe and Greffe X.(1999), Key sections: Neighborhood social services :Environment and culture sports and Media ,University of Italy Fundacion Deixalles ,Majorca ,University of Paris Pantheon Trento, France, mimeo
16. Ευρωπαϊκή Επιτροπή Γ.Δ. Απασχόλησης και κοινωνικών υποθέσεων πολιτιστικής δράσης << Τρίτο σύστημα και απασχόληση >> Λουξεμβούργο , Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων.
17. Δαουτοπουλος Γ,(2006) << Κοινωνιολογία του Συνεταιρισμού>> .Θεσσαλονίκη: Έκδοση του ιδίου.
18. Δάσκαλου ,Χρ. Γεώργιος. Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί ,Σύγχρονοι Εκδοτική, Αθήνα σελ .17-18. ,(1992)
19. Πολα Νικόλαου ,2011.Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης Έκδοση ΠΕΥΑΕΕ(ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΓΙΑ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ)σελ 4-5 . Εφημερις της κυβερνήσεως (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ) Κοινωνική οικονομία και κοινωνική επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις Άρθρο 1-15 σελ.6369-6374.
20. Εφημερις της κυβερνήσεως (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ) Κοινωνική Αλληλεγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις Άρθρο 1-5 σελ 9295-9297 , Άρθρο 10-13 σελ .9299-9301, Άρθρο 36 σελ .9308-9309
21. Εφημερις της κυβερνήσεως (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ) .Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις –εργαζομένων –Επιτροπή ασυνόδευτων και άλλες διατάξεις ,Άρθρο .43 σελ.8928-8929.
22. Εφημερις της κυβερνήσεως (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ).Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης Κοι.Σ.Π.Ε .Άρθρο 12 σελ 1731-1739.

Διαδικτυακές Πηγές

1. www.agool.gr
2. <http://index.lib.teithe.gr>(Μαυρίδης ,Δαλαμητρα, (2014). Η εξέλιξη των συνεταιρισμών στην Ελλάδα και οι προοπτικές τους.
3. <http://koinoniki--oikonomia.blogspot.com/>
4. <http://www.socialactivism.gr/>

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © . Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας (Πρώην ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας Τμήμα Διοίκησης επιχειρήσεων Μεσολόγγι) .Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Ξανθόπουλου Ζωή